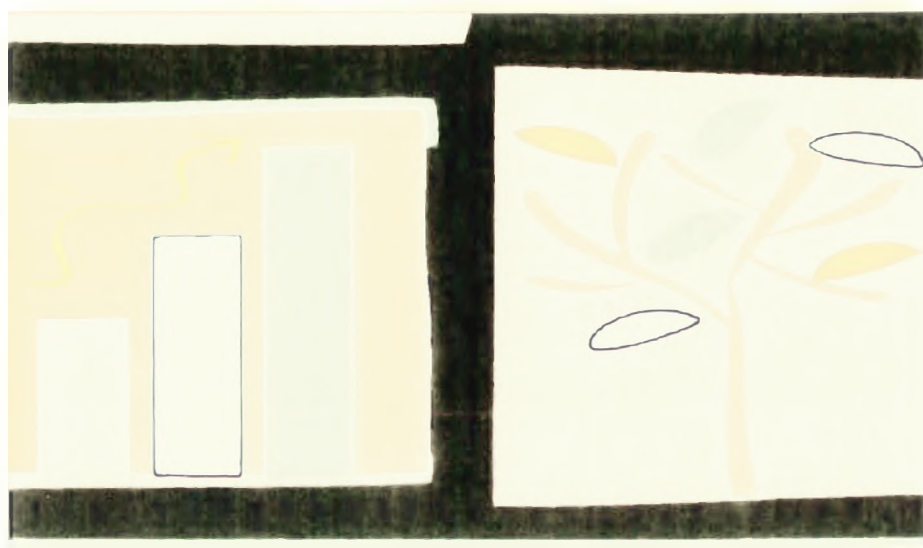

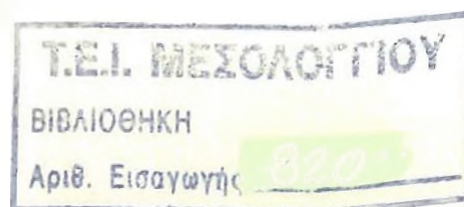
**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
& ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ**

Βιβλιοθήκη ΤΕΙ/Μ

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΘΕΜΑ: Η ΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ
ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ
ΚΙΝΗΣΗ:(ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ
ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΟΥΛΗ 1979-2000)**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΜΠΑΛΤΣΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ**

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2005

Στους πολυαγαπημένους
μου γονείς.

Περιεχόμενα

Γενική εισαγωγή.....	3
----------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1. Το πλαίσιο της αγροτικής πολιτικής κίνησης κατά τις 2 πρώτες δεκαετίες της ελληνικής κίνησης (1914-1915).....	5
1.2. Το περιεχόμενο της νομοθετικής ρύθμισης "περί συνεταιρισμών" (Νόμος 602/1915).....	11
1.3. Γενικά περί του πρώτου νομοθετικού πλαισίου.....	11
1.4. Μετάβαση από τον 602/1915 στον 921/1979.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 921/1979

14

2.1. Ορισμός και χαρακτηριστικά του 921/1979.....	15
2.2. Θέσεις Νέας Δημοκρατίας	16
2.3. Θέσεις ΠΑ.ΣΟ.Κ.....	18
2.4. Θέσεις Κ.Κ.Ε.....	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 1541/1985

22

3.1 Χαρακτηριστικά και καινοτομίες του Ν 1541/1985.....	23
3.2. Θέσεις Νέας Δημοκρατίας.....	25
3.3. Θέσεις Κ.Κ.Ε.....	28
3.4. Θέσεις ΠΑ.ΣΟ.Κ.....	29
3.5. Κριτικές επισημάνσεις επί των κομματικών θέσεων.....	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 2169/1993.....

32

4.1. Ορισμός και χαρακτηριστικά του 2169/93.....	33
4.2. Θέσεις Νέας Δημοκρατίας.....	34
4.3. Θέσεις ΠΑ.ΣΟ.Κ.....	36
4.4. Θέσεις Συνασπισμού	37
4.5. Θέσεις Κ.Κ.Ε.....	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 2810/2000	41
5.1. Όρισμός και καινοτομίες του Ν 2810/2000.....	42
5.2. Θέσεις ΠΑ.ΣΟ.Κ.....	43
5.3. Θέσεις Νέας Δημοκρατίας.....	44
5.4. Θέσεις Συνασπισμού	45
5.5. Θέσεις ΔΗ.Κ.ΚΙ.....	46
5.6. Θέσεις Κ.Κ.Ε.....	47
Συμπέρασμα	49
Βιβλιογραφία	50

Γενική εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσουμε τη στάση των πολιτικών κομμάτων απέναντι στην αγροσυνεταιριστική κίνηση στην Ελλάδα από το 1979 μέχρι το 2000.

Ο συνεταιρισμός είναι ένα μέσο, μια πρωτοβουλία, που πηγάζει από μεσαία και χαμηλά λαϊκά στρώματα από άποψη οικονομικής άνεσης και επιπέδου γενικής και επαγγελματικής παιδείας. Είναι μια πρωτοβουλία στηριζόμενη στην αλληλεγγύη, στην αυτενέργεια και στη δημιουργικότητα. Ο συνεταιρισμός δεν είναι μόνο ένας σχηματισμός με οικονομικό χαρακτήρα αλλά και καθοριστικός παράγων του κοινωνικού επιπέδου της χώρας.

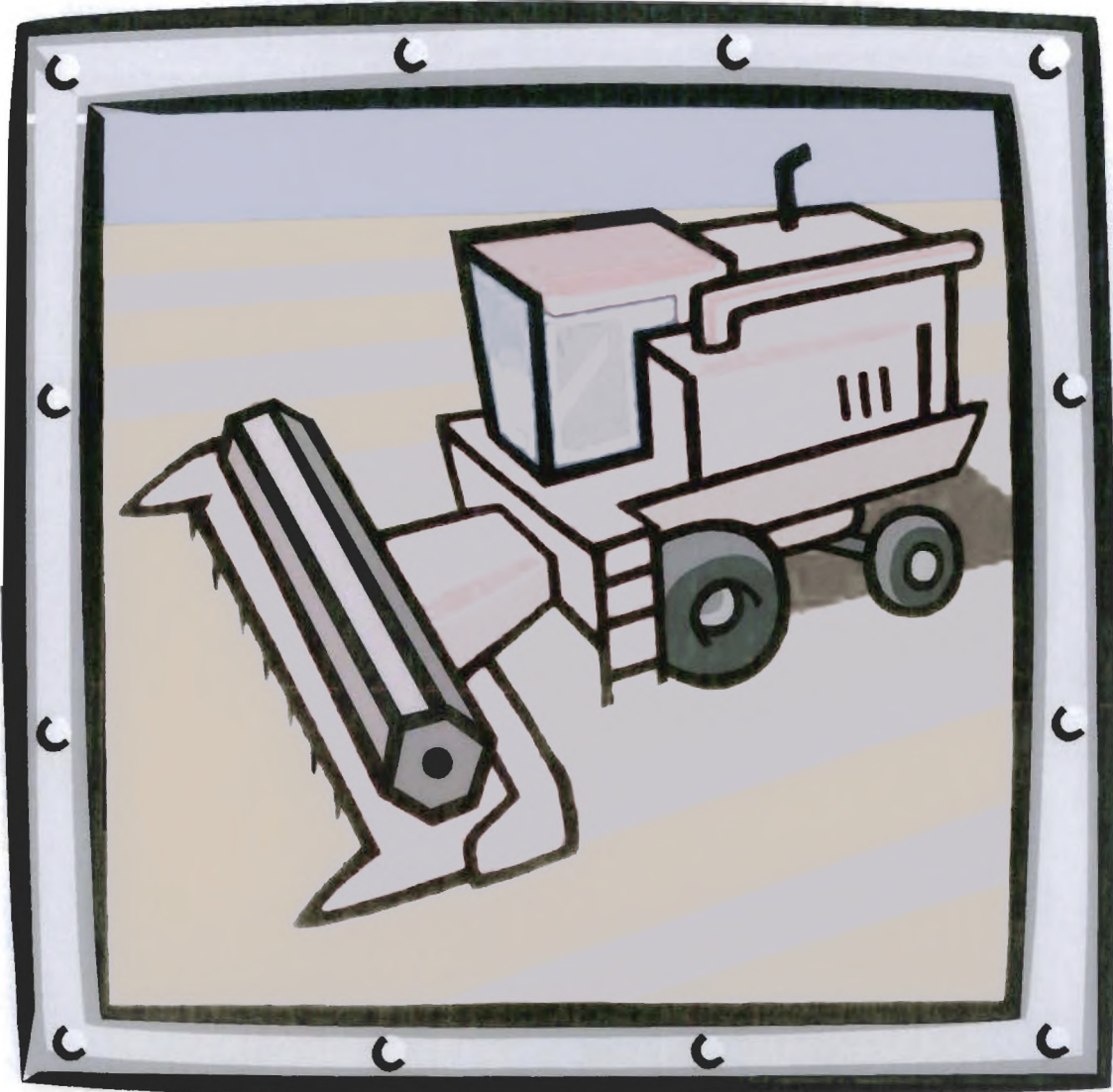
Οι νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν τους συνεταιρισμούς είχαν άμεση συνέπεια στην πορεία του συνεταιριστικού κινήματος της χώρας. Στην Ελλάδα κυρίως μετά την μεταπολίτευση οι διάφορες κυβερνήσεις προσπάθησαν να δημιουργήσουν ένα νομοθετικό πλαίσιο μέσα από το οποίο θα μπορέσει ο συνεταιρισμός να δώσει λύση στα προβλήματα που απασχολούν τον αγροτικό πληθυσμό.

Η σημασία που έχει ο συνεταιριστικός θεσμός και το έργο που επιτελεί οδήγησαν τα πολιτικά κόμματα να ασχοληθούν με τις υποθέσεις των συνεταιρισμών. Φυσικά αυτό το ενδιαφέρον των πολιτικών κομμάτων για τους συνεταιρισμούς αποτελεί θετικό στοιχείο, αφού οι φορείς πολιτικής έκφρασης με αυτόν τον τρόπο δείχνουν τη σημασία και τη δύναμη που έχει ο θεσμός. Όμως αυτό το ενδιαφέρον των πολιτικών κομμάτων μεταφράζεται τις περισσότερες φορές σε κομματική παρέμβαση στους συνεταιρισμούς. Στην πιο ακραία περίπτωση αυτός ο κομματισμός τους αποδίδει το χαρακτήρα κομματικών οργανώσεων με συνέπεια να δημιουργούνται συνθήκες οι οποίες δυσχεραίνουν το έργο των συνεταιρισμών.

Στην συνέχεια της εργασίας γίνεται μια ιστορική ανάδρομη στην θεσμοθέτηση του συνεταιρισμού της χώρας, ανάλυση των νομοθετικών ρυθμίσεων για τους συνεταιρισμούς και παρουσιάζονται οι θέσεις και οι ενέργειες των πολιτικών κομμάτων της χώρας στις ρυθμίσεις αυτές.

Κεφαλαίο 1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1. Το πλαίσιο της αγροτικής πολιτικής κίνησης κατά τις 2 πρώτες δεκαετίες της ελληνικής κίνησης (1914-1934).

Η σημαντικές εξελίξεις στη διεθνή οικονομία και στα εθνικά ζητήματα έκριναν επιτακτική την ανάγκη για μια σωστή οικονομική πολιτική, ικανή να απαντά στις προκλήσεις της εποχής. Η Ελλάδα ως μια κατεξοχήν αγροτική χώρα είχε ως ζητούμενο τη ρύθμιση των κρίσιμων θεμάτων της αγροτικής πολιτικής αλλά και τη δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου πάνω στο οποίο θα αναπτύσσονταν με σωστά βήματα η αγροτική οικονομία.

Στον ελλαδικό χώρο ο αγρότης επιτέλους, έπειτα από την απαλλοτρίωση των μεγάλων κτημάτων κατάφερε να γίνει ιδιοκτήτης. Οι συνθήκες όμως καλλιέργειας και η εκμετάλλευση των αγροτών από τοπικούς κεφαλαιούχους «τοκογλύφους» δημιούργησαν την ανάγκη να βρεθεί ένας τρόπος με τον οποίο να περιοριστούν τα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο μικροκαλλιεργητής αγρότης . Εκτιμήθηκε μάλιστα τότε ότι, οι λύσεις που θα προκρίνονταν για τα αγροπιστωτικά προβλήματα θα ασκούσαν καθοριστική επίδραση και επί των γενικότερων εξελίξεων στο πεδίο της αγροτικής πολιτικής.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες όλο και περισσότεροι πρόβλεπαν στο θεσμό των συνεταιρισμών που ενώνει τους μικρούς καλλιεργητές και τους παρέχει πλεονεκτήματα, τέτοια που έχει μια μεγάλη επιχείρηση τόσο στα προβλήματα καλλιέργειας, όσο και στη διεύρυνση της προσωπικής τους φερεγγυότητας απέναντι στα πιστωτικά ιδρύματα. Θεώρησαν σκόπιμο ότι η θεσμοθέτηση τους θα συνέβαλε στη διαμόρφωση ενός συστήματος αγροτικής πίστης που θα διασφάλιζε παράλληλα και τα προσωπικά συμφέροντα των αγροτών, αλλά και τα τραπεζικά.

Η πρώτη κίνηση για την θεσμοθέτηση έγινε το 1911 με το νομοσχέδιο που κατατέθηκε από τον Ε. Μπενάκη, όπου συνδέονταν άμεσα η θεσμοθέτηση των γεωργικών πιστωτικών συνεταιρισμών με την ανάγκη εμπέδωσης ενός συστήματος προσωπικής αγροτικής πίστης . Αν και το νομοσχέδιο αυτό δεν έγινε ποτέ νόμος του κράτους σηματοδότησε νέους προσανατολισμούς στην αγροτική πολιτική¹. Αναδύθηκαν οι θεσμοί σε

.....
1. Βλέπε σχετικά Δ. Καπογιάννη "ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ", Αθήνα: Η Ελλάδα τον εικοστό αιώνα, Καθημερινή ,τόμος ΚΗ', 2000, σελ.104

μια ιστορική περίοδο για την χώρα, μετά μάλιστα και από τις νέες προσαρτήσεις εδαφών.

Αποδείχτηκε σαφέστερα η ανεπάρκεια στα θέματα αγροτικής πολιτικής του παραδοσιακού θεσμικού εξοπλισμού.

Όπως :

- Η επέκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων.
- Η διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς για τα αγροτικά προϊόντα.
- Το αίτημα για απόκτηση αγοραστικής δύναμης από τμήματα του αγροτικού πληθυσμού που, έως τότε , ευρίσκονταν εκτός της χρηματικής οικονομίας.

Όλα τα παραπάνω προβλήματα αλλά και τα υπερκέρδη των μεσαζόντων, η αισχροκέρδεια και η τοκογλυφία αποτελούσαν βασικά χαρακτηριστικά του γεωργικού τομέα στην Ελλάδα . Η πραγματικότητα αυτή οδήγησε τον Αλ. Μυλωνά και τους συνεργάτες του, που ανήκαν στην ομάδα του Αλ. Παπαναστασίου, να προωθήσουν στη βουλή το νομοσχέδιο « περί συνεταιρισμών » όπου στις 24 Ιανουαρίου 1915 πραγματοποιήθηκε η οριστική θεσμοθέτηση των συνεταιρισμών με τον νόμο 602. Φιλοδοξία του νομοθέτη και των συνεργατών του ήταν να προωθήσουν στους συνεταιρισμούς τη δυναμική εκείνη που θα επέτρεπε να ασκήσουν καταλυτική επίδραση στις ζυμώσεις με απώτερο στόχο την επίτευξη ρηξικέλευθων μετασχηματισμών στο ευρύτερο κοινωνικό-πολιτικό – οικονομικό γίγνεσθαι.

Ο νέος αυτός όμως θεσμός δεν έχει την κατεύθυνση που οι προθέσεις των εισηγητών επιθυμούσαν. Ο ν.602/15 επιβάλλοντας « εκ των άνω » στους συνεταιρισμούς, όπως συχνά συμβαίνει με τους επείσακτους θεσμούς, προϊόν συμβιβασμών και μιας σύνθεσης αντιθέσεων. Οι διατάξεις του νόμου όμως όσο και η διαχωριστική γραμμή των εξουσιοδοτήσεων προς το καταστατικό, δημιουργούν ένα σταθερό πλαίσιο δημοκρατικής και διαφανής λειτουργίας. Μαζί με την αθρόα ίδρυση των νέων συνεταιρισμών το 1915-1920, 1500 συνεταιρισμοί μέχρι το τέλος του 1920, το 1/3 και πλέον στην Πελοπόννησο ενώ και στην Μακεδονία καταγράφεται σημαντική αύξηση, ιδίως μετά το 1918².

Ο θεσμός αυτός γρήγορα θα μετατραπεί σε πεδίο αντιπαράθεσης οικονομικών και πολιτικών συμφερόντων. Στη διάρκεια του 1922 οι απόψεις αυτών που υποστηρίζουν την ανάγκη ίδρυσης ενός αγροτικού κόμματος πληθαίνουν, η Πανελλήνια Συνομοσπονδία των γεωργικών

.....
2.Δ. Καπογιάννη, ό.π.,σελ.104-105

συνεταιρισμών σε μια συνεδρίαση του διοικητικού της συμβουλίου τον Οκτώβριο του 1922 θα αποφασίσει τη δημιουργία πολιτικού κόμματος. Το *Αγροτικό Κόμμα* Ελλάδος θα ιδρυθεί στις αρχές του 1923 και εκτός από τα στελέχη των συνεταιρισμών, ιδρυτές του είναι ακόμη ανεξάρτητες πολιτικές προσωπικότητες καθώς και διανοούμενοι.

Το κόμμα αυτό αποσκοπεί στη ρύθμιση της ιδιοκτησίας της γης, σύμφωνα με το πολιτικό πρόγραμμα του- με την απαλλοτρίωση των μεγάλων αγροτικών εκτάσεων, την αποκατάσταση με τη μέθοδο αυτή των αγροτών, την υποστήριξη προς τη γεωργία με την εκτέλεση διάφορων εγγειοβελτιωτικών και συγκοινωνιακών έργων καθώς και την ίδρυση Αγροτικής Τράπεζας. Το κόμμα επίσης διαθέτει και δικό του δημοσιογραφικό όργανο, την «Αγροτική σημαία» που κυκλοφορεί ως εβδομαδιαία εφημερίδα. Το κόμμα θα πραγματοποιήσει δυο συνέδρια, ένα στη διάρκεια του 1923 και ένα το 1924. Το Α.Κ.Ε. θα λάβει μέρος στις βουλευτικές εκλογές της 16^{ης} Δεκεμβρίου 1923 και θα εκλέξει τέσσερις βουλευτές εκ των οποίων τους τρεις στην περιφέρεια Αττικής και τον τέταρτο στον Τίρναβο, περιοχές που τις προηγούμενες δεκαετίες υπήρχε μεγάλη ιδιοκτησία. Οι εσωτερικές όμως διαμάχες που υπήρχαν από την πρώτη στιγμή στους κόλπους του, αλλά και η περιθωριοποίηση των αγροτών οδήγησαν στην διάσπαση και κατά την διάρκεια του 1926 στη διάλυση του³.

Το 1924 όμως ιδρύεται η *Αγροτική Συνομοσπονδία Ελλάδος*. Η ίδρυση της σύμφωνα με τις διακηρύξεις των στελεχών της υπαγορεύθηκε από την ανάγκη αντίδρασης στην πορεία που είχε πάρει η αγροτική μεταρρύθμιση, καθώς και από την αδυναμία του Α.Κ.Ε. να συσπειρώσει ολόκληρο το αγροτικό κίνημα. Η Α.Σ.Ε. δέχονταν ως μέλη της μόνο τους μεσαίους και πλούσιους χωρικούς. Το πρόγραμμα της είχε εστιασθεί πάνω σε τρεις βασικούς άξονες, α) την ολοκληρωτική διανομή της γης με την παράλληλη υποστήριξη προς τους ακτήμονες καλλιεργητές (γηγενείς ή πρόσφυγες) β) τη δικαιότερη φορολογική μεταρρύθμιση καθώς και γ) την καθιέρωση μιας πραγματικής τοπικής αυτοδιοίκησης. Το κόμμα όμως αυτό όπως και το Α.Κ.Ε. δεν κατάφερε να αποκτήσει τη δυναμική που έπρεπε, λόγω των εσωτερικών αντιπαραθέσεων, τις τάσεις υπέρ της προσχώρησης στην Δημοκρατική Ένωση του Α. Παπαναστασίου αλλά και τις τάσεις συνεργασίας με τα κόμματα της αριστεράς, ώσπου οδηγήθηκε στη διάλυση του το 1926⁴.

.....

3.Βλεπε σχετικά Α. Κλήμη "ΣΤΑ ΧΝΑΡΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ" Αθήνα : Ιστορικά, Ελευθεροτυπία , 4 Οκτωβρίου 2001, σελ.26

4.Βλεπε σχετικά Κ. Μαυρέας "Η πολιτική οργάνωση του αγροτικού χώρου στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1922-1936" "ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ" Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 1993, σελ.122-125

Το 1926 μετά και από την διάλυση των δυο αυτών κομμάτων και ύστερα από ένα συνέδριο στο Βόλο του Αγροτικού Ριζοσπαστικού Κόμματος, αποφασίστηκε η μετεξέλιξη της Α.Σ.Ε. σε κόμμα με πανελλαδική εμβέλεια με την ονομασία **Πανελλήνιο Αγροτικό Κόμμα**, με έδρα την Λάρισα. Οι προθέσεις των ιδρυτών αυτού του νέου κόμματος, του Π.Α.Κ., ήταν το κόμμα να μην έχει εκπροσώπηση από την Αθηνά και να είναι ανεξάρτητο από κάθε εξωκομματική επιρροή. Κάτι τέτοιο όμως δεν έγινε ποτέ και το κόμμα του Π.Α.Κ. γρήγορα διαλύθηκε με σχεδόν ανύπαρκτη δραστηριότητα και πρόσβαση στα αγροτικά στρώματα.

Στις βουλευτικές εκλογές που θα ακολουθήσουν το 1926 ένα νέο κόμμα συμμετείχε, το **Συνεργατικό Αγροτικό Κόμμα**, το οποίο παρουσιάζει εκλογικούς συνδυασμούς σε ορισμένες περιφέρειες της βόρειας Ελλάδας. Το κόμμα αυτό μαζί με πρώην αγροτιστές του Α.Κ.Ε. το μόνο που κατάφερε ήταν η εκλογή 7 βουλευτών. Τα εκλογικά αυτά αποτελέσματα θα δώσουν την εντύπωση της αποτυχίας. Το γεγονός αυτό οδήγησε πολλούς αγροτιστές να στηρίζουν την αποτυχία αυτή στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Οι συνεταιρισμοί εκείνη την εποχή κατέληξαν ως κέντρα ιδεολογικών και πολιτικών αντιπαραθέσεων αλλά και ως όργανα κοινωνικής διεκδίκησης αφού οδηγήθηκαν στο να γίνουν «υποκαταστήματα» της Εθνικής Τράπεζας και όχι να λειτουργήσουν ως πολιτική και οικονομική ανεξάρτητη μονάδα προς όφελος των αγροτών.

Μετά από δυο χρόνια περιορισμένης δραστηριότητας των αγροτιστών και χωρίς να υπάρχει αγροτικό κόμμα στην Ελλάδα, οργανώνεται στην Θεσσαλονίκη ένα νέο πανελλήνιο αγροτικό συνέδριο, όπου θα εκφραστεί η ανάγκη για δημιουργία ενός νέου κόμματος. Θα επανιδρυθεί το **Αγροτικό Κόμμα Ελλάδος** με προσωρινή έδρα τη Θεσσαλονίκη. Το νέο Α.Κ.Ε. με διαφοροποιημένες γενικές αρχές απευθύνεται κυρίως στους αγρότες και αποσκοπεί στην ίδρυση τμημάτων και παραρτημάτων του σε όλες σχεδόν τις πόλεις της Μακεδονίας και της Θράκης. Επιθυμία των ιδρυτών του είναι κυρίως στη συγκρότηση του ως ταξικό κόμμα με τη στήριξη του από τα ριζοσπαστικοποιημένα χαμηλά και μεσαία αγροτικά στρώματα της υπαίθρου. Αντιτίθεται στην κρατικοποίηση της γης υποστηρίζοντας τη μικρή ιδιοκτησία, που δημιουργείται από την απαλλοτρίωση των τσίλικων και οριοθετείται τόσο απέναντι στο κεφαλαιοκρατισμό, όσο και απέναντι στην κομμουνιστική ιδεολογία και πρακτική⁵.

.....
5. Κ. Μαυρέας, ό.π., σελ.127-129

Η δεύτερη αυτή προσπάθεια όμως θα κριθεί και αυτή αποτυχημένη. Η ενότητα του Α.Κ.Ε. θα διασπασθεί ύστερα και από την προσχώρηση σ' αυτό του Ι. Σοφιανόπουλου, διανοούμενου του ευρύτερου βενιζελικού χώρου. Θα δημιουργηθούν δυο αντίθετες ιδεολογικές τάσεις. Η μια θεωρεί ως απαραίτητη για την οργανωτική συγκρότηση του κόμματος την προώθηση στην ηγεσία του μιας πολιτικής προσωπικότητας, θεωρώντας σαν τέτοια τον Ι. Σοφιανόπουλο. Ενώ η άλλη τάση υποστηρίζει πως ο αγροτισμός όφειλε να αποκτήσει ένα ταξικό κόμμα με αντικεφαλαιωτικό χαρακτήρα και γι' αυτό το σκοπό μόνο στους εργάτες και τους μικροβιοπαλαιστές θα μπορούσε να στηριχθεί. Οι τάσεις αυτές θα διασπάσουν το Α.Κ.Ε. σε δυο ομάδες με τον ίδιο τίτλο. Αν και το Α.Κ.Ε. θα λάβει μέρος στις βουλευτικές εκλογές του 1932 ενωμένο και αντίθετα με τις αισιόδοξες προεκλογικές προβλέψεις οι ψήφοι και το ποσοστό που θα λάβει 6,17% είναι πολύ μικρό.

Το 1933 ο αγροτισμός οδηγείται σε νέες βουλευτικές εκλογές με διασπασμένο το Α.Κ.Ε. σε τρεις ομάδες, η μια με καθαρά βενιζελικό σχήμα του Εθνικού Συνασπισμού, η άλλη αντιβενιζελική ως Ενωμένη Αντιπολίτευση και η τρίτη ως Α.Κ.Ε. το οποίο παρουσίασε ορισμένους εκλογικούς συνδυασμούς υπό τον τίτλο «Ανεξάρτητοι Αγροτικοί». Οι συνδυασμοί αυτοί λάμβαναν χαμηλό ποσοστό και λίγους ψήφους στις εκλογές. Η κοινωνική βάση του Αγροτισμού έχει στραφεί αμετάκλητα προς τις δυο μεγάλες παρατάξεις, το βενιζελισμό και τον αντιβενιζελισμό.

Το Μάιο του 1934 ιδρύεται με πρωτοβουλία πέντε αγροτιστών που είχαν εκλεγεί στις τελευταίες εκλογές με τον Εθνικό Συνασπισμό το **Αγροτικό Δημοκρατικό Κόμμα** υπό την ηγεσία του Ελ. Μυλωνά. Το κόμμα θα διακηρύξει ότι είναι συνέχεια του πρώτου Α.Κ.Ε. (1923), και ονομάζεται δημοκρατικό για να τονίσει την αντίθεση του σε κάθε μοναρχική επίβουλη και σε οποιαδήποτε φασιστικού ή κομμουνιστικού τύπου αυταρχισμό. Το Α.Δ.Κ. όμως σε αντίθεση με αυτά που διακηρύσσει δεν υπογράφει το «Σύμφωνο Κοινής Δράσης ενάντια στη Στρατιωτικοφασιστική διδακτορία» το οποίο προσυπογράφει το Α.Κ.Ε..

Στις εκλογές που θα ακολουθήσουν το 1936 το Α.Δ.Κ. θα συμμετέχει αυτόνομα σε ορισμένες περιφέρειες ,ενώ στις υπόλοιπες θα συμπράττει σε κοινό συνδυασμό με το Δημοκρατικό Συνασπισμό. Το Α.Κ.Ε. κατέβηκε στις εκλογές αυτόνομα παρά τις προσπάθειες που έκανε για συνεργασία με αλλά κόμματα που είχαν ταχθεί υπέρ της υπεράσπισης του δημοκρατικού καθεστώτος. Τα δυο αυτά κόμματα είχαν πολύ χαμηλό ποσοστό στις εκλογές ⁶.

.....

6.Κ. Μαυρέα, ό.π. σελ. 129-134

Το καλοκαίρι του 1936 και μετά την αποτυχία στις εκλογές το Α.Κ.Ε. καταλήγει σε συνεργασία με το Κ.Κ.Ε. για ίδρυση του Λαϊκού Μετώπου. Η συνεργασία των δυο κομμάτων δεν θα αποδώσει αφού κηρύσσεται η δικτατορία Μεταξά, κατά την διάρκεια της οποίας αναστέλλεται κάθε πολιτική δράση ενώ αρκετά στελέχη του αγροτισμού συλλαμβάνονται και εκτοπίζονται εξαιτίας της πολιτικής τους δράσης⁷.

Η εξέλιξη του αγροτικού συνεταιρισμού διακρίνεται στη συνέχεια σε τρεις περιόδους, οι οποίες σηματοδοτούνται από εξωτερικά, κυρίως οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα. Η πρώτη περίοδος αφορά την μεταπολεμική προσπάθεια αναδιοργάνωσης του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος (1946-1966), η δεύτερη αναφέρεται στην εξόρμηση των συνεταιρισμών για ένα ευρύ επενδυτικό, παραγωγικό και εκπαιδευτικό-επιμορφωτικό πρόγραμμα, μετά τη στρατιωτική δικτατορία και την αποκατάσταση των συνταγματικών θεσμών έως την είσοδο της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1975-1980) και η τρίτη περίοδος αποτελείται από βαθιές αλλαγές στο συνεταιριστικό σύστημα στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της οικονομίας υπό το καθεστώς της ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.(1981-2000)⁸.

Στη συνέχεια θα γίνει μια ανάλυση των διάφορων πολιτικών προσπαθειών για θεσμοθέτηση του αγροτικού συνεταιρισμού στην χώρα. Ανάλυση των νόμων που σημάδεψαν τον αγροτικό συνεταιρισμό και οι θέσεις των κομμάτων πάνω σε αυτά μέχρι τις μέρες μας.

.....

7. Κ. Μαυρέας ό.π. σελ. 141-143.

8. βλέπε σχετικά Ν.Κολυμβά, Δ.Γαμβρούλη, Α.Σώφρονα. "ΑΠΟ ΤΟ 1946 ΩΣ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ" Αθήνα :Ιστορικά, Ελευθεροτυπία ,4 Οκτωβρίου 2001, σελ.32-33

1.2 . Το περιεχόμενο της νομοθετικής ρύθμισης “περί συνεταιρισμών” (Νόμος 602/1915).

Το νομοσχέδιο αυτό για τους συνεταιρισμούς θ’ αποτελέσει την αρχή για την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω στο σχέδιο νόμου επιδίωξη του νομοθέτη ήταν να εξαλειφθούν τα κρούσματα αισχροκέρδειας και τοκογλυφίας από μεσάζοντες που αποτελούσαν τα βασικά χαρακτηριστικά του Ελληνικού αγροτικού χώρου. Το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή στις 30 Σεπτεμβρίου 1914 από τον τότε Υπουργό Οικονομίας Ανδρέα Μιχαλακόπουλο της κυβέρνησης του κόμματος των φιλελευθέρων. Η δημοσίευση του νόμου στο ΦΕΚ Α’ 33 της 24 Ιανουαρίου 1915 με τίτλο “Περί συνεταιρισμών” – Νόμος 602, και περιέχει 95 άρθρα. Ο νόμος αυτός δέχτηκε πολλές τροποποιήσεις και συμπληρώσεις με το νόμο της 12-12-1925 και το νόμο 5289/1931.

1.3 Γενικά περί του πρώτου νομοθετικού πλαισίου.

Η διατύπωση ως νόμος “Περί συνεταιρισμών” σύμφωνα με τους ειδικούς κρίνεται αξιοθαύμαστος για τη συντομία και την πληρότητά του χωρίς διείδυση σε λεπτομέρειες. Ο νόμος αυτός κράτησε 10 χρόνια εφαρμογής χωρίς ουσιαστική τροποποίηση ή προσθήκη. Ο ορισμός και τα κύρια χαρακτηριστικά του νόμου αυτού, που θα αποτελέσουν την αρχή για μια σειρά νομοσχεδίων και τροποποιήσεων για τον αγροτικό συνεταιρισμό.

Ορισμός: Συνεταιρισμός είναι η εταιρία μεταβλητού αριθμού συνεταίρων και κεφαλαίου, που αποβλέπει στην προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας έκαστου συνεταίρου μέσω της συνεργασίας τους. Έχει την εμπορική ιδιότητα.

- Ορίζει ως ελάχιστο αριθμό ιδρυτικών μελών του συνεταιρισμού τα 7 άτομα, ενώ το 1931 αποφασίστηκε η αποθάρρυνση της διασποράς των γεωργών της αυτής κοινότητας σε πολλούς συνεταιρισμούς με την αύξηση των ιδρυτικών μελών

του δεύτερου συνεταιρισμού του αυτού σκοπού από 7 σε 25 άτομα.

- Η συνεταιριστική μερίδα αποτελεί το κοινό μέτρο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τα μέλη του συνεταιρισμού. Αφήνεται όμως στη διάθεση του καταστατικού το ποσό της μερίδας για να προσαρμόζεται κατά περίπτωση, ανάλογα με τις δυνατότητες. Καταβάλλεται επίσης 1/10 της μερίδας κατά της έγγραφης ενός μέλους.

- Το άρθρο 16 του Ν 602 αναφέρει πως κάθε συνεταίρος μπορεί ν' αποχωρήσει από το συνεταιρισμό 1 χρόνο μετά την εγγραφή του. Το καταστατικό μπορεί να επεκτείνει την υποχρεωτική παραμονή πέραν του έτους μέχρι το πολύ 10 έτη.

- Κατ' αρχήν κάθε συνεταίρος έχει 1 ψήφο στη συνέλευση. Η ψήφος είναι μοναδική για κάθε μέλος συνεταιρισμού αν και το μέλος κατέχει περισσότερες από μια μερίδα. Με το νόμο 12-12-1925 έδωσε την δυνατότητα στο καταστατικό για αριθμό ψήφων αναλογικό προς τον αριθμό των μεριδίων. Επίσης ορίζει απόλυτη πλειοψηφία ως το ήμισυ πλέον ενός αριθμού των ψήφων που βεβαιώθηκαν κατά την έναρξη της συνεδρίασης της γενικής συνέλευσης και επιτρέπεται η αντιπροσώπευση συνεταίρου από συνεταίρο.

- Η συνεταιριστική ευθύνη διακρίνεται σε περιορισμένη και απεριόριστη ανάλογα με το είδος του συνεταιρισμού, και διατήρηση της ευθύνης επί διετία σε περίπτωση αποχώρησης από τον συνεταιρισμό για τις πράξεις του πριν την έξοδο.

- Το μετοχικό κεφάλαιο κάθε συνεταιρισμού συγκροτείται ανάλογα με τις δυνατότητες του.

- Οι συνεταιρισμοί έχουν τη νομική προσωπικότητα και την εμπορική ιδιότητα.

- Ελευθερία εισόδου και εξόδου των μελών.

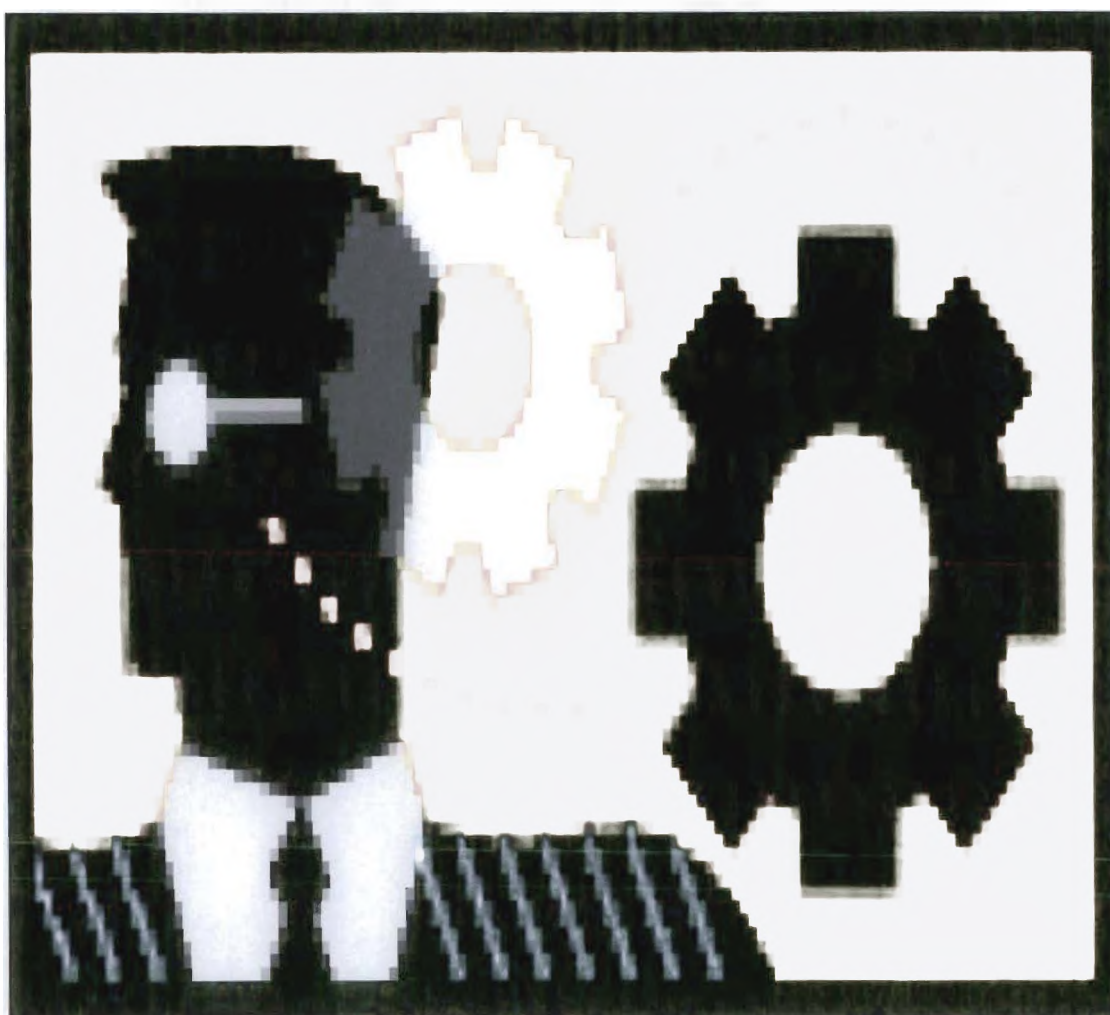
1.4 ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ 602/1915 ΣΤΟ 921/1979

Ο νόμος 602 εδραίωσε τους αγροτικούς συνεταιρισμούς στην Ελλάδα. Παρά τις διάφορες τροποποιήσεις, δεν μπόρεσε ο νόμος αυτός να ακολουθήσει τις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής γεωργίας. Μετά από μια περίοδο όπου μεσολάβησαν έκτακτα γεγονότα στην Ελλάδα (1935-1949) αλλά και μετά την υπογραφή της Συμφωνίας Ελλάδας – ΕΟΚ στις 9 Ιουλίου 1961 κρίνεται πως ο νόμος αυτός πρέπει να αντικατασταθεί από έναν καινούργιο νόμο που θα μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής.

Η δικτατορική Κυβέρνηση της περιόδου 1967-1974 υποχρεώθηκε να ακολουθήσει τις εξελίξεις αυτές και να δημοσιεύσει το νομοσχέδιο 227/1973, που όμως δεν έγινε ποτέ νόμος του κράτους. Μέχρι να φτάσουμε στο 1979 όπου τότε γίνεται η πραγματική αντικατάσταση του νόμου 602 με νόμο 921/1979, που θα σηματοδοτήσει την καινούργια εποχή για τους συνεταιρισμούς. Η διαδικασία δημιουργίας ενός νομοσχεδίου για τους συνεταιρισμούς ήταν πολύ δύσκολη, επειδή η χώρα βρισκόταν σε μια εποχή με μεγάλες πολιτικές εξελίξεις τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό αλλά και στο ότι ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής οικονομίας στηριζόταν στο αγροτικό κόσμο.

Κεφάλαιο 2

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 921/1979

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 921/1979

Η ανάγκη για εκσυγχρονισμό του νόμου περί γεωργικών συνεταιρισμών μετά από τις ριζικές εξελίξεις της γεωργικής οικονομίας από το 1915 και οι νέοι προσανατολισμοί της ΕΟΚ απαιτούσαν την προσαρμογή της νομοθεσίας, για το λόγο αυτό οδηγήθηκε η τότε κυβέρνηση της Ν.Δ. να καταθέσει στη βουλή ένα νέο σχέδιο νόμου "Περί συνεταιρισμών". Το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη βουλή στις 25-9-1978. Η συζήτηση του στη βουλή άρχισε στις 15-1-1979 και μετά από 14 συνεδριάσεις διάρκειας 67 ωρών ψηφίστηκε στο σύνολο του στις 17-5-1979. Δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α' 125 της 12-6-1979 με αριθμό 921 με τίτλο "Περί γεωργικών συνεταιρισμών". Ο νόμος αποτελείται από 71 άρθρα. Ειδικοί παρατηρητές λόγω της 4μηνιας διάρκειας των συζητήσεων στη βουλή του νομοσχεδίου σημειώνουν: «Ίσως κανένα νομοσχέδιο να μην συζητήθηκε τόσο πολύ και με τόσες αοριστίες, επαναλήψεις, επεκτάσεις σε άλλα θέματα και ζωντανούς διαπληκτισμούς... Και ίσως για κανένα άλλο νομοσχέδιο να μην έγιναν τόσες τροποποιήσεις στη βουλή, άλλες απαραίτητες από την ατέλεια του νομοσχεδίου και άλλες πρόχειρες ...»⁹.

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ Ν 921/1979

Ορισμός : Γεωργικός συνεταιρισμός είναι η ιδιότυπη εταιρία με μεταβλητό αριθμό συνεταιριών και κεφαλαίου, όπου οι συνεταιίροι είναι πρόσωπα ασχολούμενα κατά κύριο ή δευτερεύον επάγγελμα με τη γεωργία και αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση και προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας τους, με την ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια τους. Αποβλέπει ακόμη και στην εξύψωση του κοινωνικού, επαγγελματικού και πολιτιστικού επιπέδου των μελών του. Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει την εμπορική ιδιότητα¹⁰.

- Ορίζει για την ίδρυση του συνεταιρισμού 10 τα ιδρυτικά μέλη, αλλ' αυξάνονται στα 100 όταν πρόκειται για ίδρυση δεύτερου συνεταιρισμού του αυτού σκοπού στην ίδια περιφέρεια.

9. Βλέπε σχετικά Γ.Δασκάλου "ΑΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ" Αθήνα : Συγχρονή Εκδοτική, 1992 , σελ. 182

10. Γ.Δασκάλου ό.π. σελ 16-17.

- Κάθε συνεταίρος αποκτά 1 με 3 υποχρεωτικές συνεταιριστικές μερίδες, που εξοφλούνται το πολύ εντός 5ετίας. Ανάλογος είναι ο αριθμός των ψήφων.
- Ορίζει ελάχιστο ποσό συνεταιριστικής μερίδας ίσο με 5.000 δρχ, το οποίο μπορεί να μειωθεί στις 2.500 δρχ. σε μερικές περιπτώσεις.
- Στις εκλογές απαιτείται απόλυτη πλειοψηφία. Η απόλυτη πλειοψηφία υπάρχει όταν ο αριθμός των ψήφων είναι μεγαλύτερος από το ήμισυ του συνόλου των ψήφων των μελών, που έλαβαν μέρος ή εκπροσωπήθηκαν στην ψηφοφορία.
- Η υποχρεωτική παραμονή στο συνεταιρισμό ορίζεται στα 3 χρόνια.
- Γίνονται μέλη και άτομα της ίδιας οικογένειας. Δεν αποκλείονται τα νομικά πρόσωπα, αλλά μόνον οι εμπορικές εταιρίες.
- Η ελάχιστη κατοχυρωμένη μειοψηφία ορίζεται 1/10 των μελών, που πρέπει να είναι κάτω από 5 άτομα σε αντίθεση με 1/20 στο Ν 602.
- Νεωτερισμό αποτελεί η Γ.Σ. των αντιπρόσωπων στους συνεταιρισμούς.¹¹

2.2 ΘΕΣΕΙΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Ν.Δ. με το νομοσχέδιο υποστηρίζει ότι θα αλλάξει τη μοίρα των συνεταιρισμών και του συνεταιρισμένου αγροτικού κόσμου. Θεωρεί ότι αποβλέπει στην ενίσχυση και κατοχύρωση του δημοκρατικού χαρακτήρα της συνεταιριστικής οργάνωσης. Το νομοσχέδιο όμως αυτό αντιμετώπιστηκε αρνητικά από τα κόμματα τις αξιωματικής αντιπολιτεύσεις. Το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα της χώρας εκείνη την εποχή αντέδρασε στο νομοσχέδιο θεωρώντας ότι προσπάθεια της Ν.Δ. είναι η "παρέμβαση" στο συνεταιρισμό. Η Ν.Δ. αντίκρουσε τα επιχειρήματα των κομμάτων της αξιωματικής αντιπολιτεύσεις μέσω των αντιπρόσωπων της στην βουλή.

.....
 11.βλεπε σχετικά ΦΕΚ Α' της 12-6-1979 νόμος 921 "περί γεωργικών συνεταιρισμών".

Στην αντίδραση των κομμάτων τις αξιωματικής αντιπολιτεύσεως για την λέξη "ιδιότυπη" που ανάγεται στον ορισμό του Συνεταιρισμού ο εισηγητής της Κυβέρνησης δικαιολόγησε τη λέξη αυτή. Πρώτον "ιδιότυπη" όταν λέμε, εννοούμε μια εταιρεία η οποία παρ' ότι έχει οικονομικό χαρακτήρα- γιατί πραγματικά οι συνεταιρισμοί έχουν οικονομικό χαρακτήρα- δεν έχει αποκλειστικά κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Με την χρήση λοιπόν της λέξης "ιδιότυπη" επιδιώξει της Ν.Δ είναι να μειώσουν τη σημασία του κερδοσκοπικού χαρακτήρα της κερδοσκοπίας που θα έχει αν περιορίζονταν μόνο στην λέξη εταιρεία. Δεύτερο η ιδιοτυπία της συνεταιριστικής εταιρίας προσδιορίζεται ακόμα από το γεγονός ότι έχει μεταβληθεί ο αριθμός προσώπων, που μπορούν να μετέχουν, όπως επίσης και το μεταβλητό κεφαλαίο. Τέλος είναι "ιδιότυπη" εταιρεία για το λόγο ότι η δραστηριότητα της διέπεται από δυο βασικές αρχές α) την αρχή της ισοτιμίας και β) την αρχή της αλληλεγγύης, οι οποίες χαρακτηρίζουν το συνεταιριστικό κίνημα.

Στην αντίδραση που προκάλεσε η δυνατότητα συμμετοχής στο συνεταιρισμό αυτών που ασκούν "κατά κύριο η δευτερεύον επάγγελμα", η Ν.Δ. ισχυρίζεται ότι αφού ζούμε σε μια δημοκρατική κοινωνία δεν έχει δικαίωμα η Πολιτεία να απαγόρευση την συμμετοχή στο συνεταιρισμό σε ανθρώπους (βιομηχάνους, εφοπλιστές, κ.τ.λ.) που ασχολούνται με την γεωργία ως δευτερεύον επάγγελμα. Το ισχυρισμό αυτό το δικαιολογεί και στο γεγονός ότι και στο νόμο 602 συμμετείχαν στο συνεταιρισμό και άνθρωποι που δεν είχαν σαν κύριο επάγγελμα την γεωργία.¹²

.....

12.Ιωάννης Μπούτος (εισηγητής Ν.Δ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Δ', συνεδρίαση ΣΤ', 2 Απριλίου 1979, σελ.3518,3534.

2.3 ΘΕΣΕΙΣ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. εκείνη την περίοδο σαν νέο κόμμα πλησίασε το εκλογικό σώμα των αγροτών με νέες ιδέες για τον Συνεργατισμό. Στο εκλογικό του πρόγραμμα περιγράφει τις ιδέες αυτές. Στο νομοσχέδιο της Ν.Δ. το κόμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ και οι βουλευτές του έχουν εντελώς αρνητικοί στάση στα περισσότερα άρθρα αλλά και στον τρόπο που διατυπώνονται αυτά και θεωρούν ότι στόχος της τότε Κυβέρνησης της Ν.Δ. είναι η "παρέμβαση". Η παρέμβαση στους συνεταιρισμούς από το κράτος από την Αγροτική Τράπεζα. Υποστηρίζει ότι η Κυβέρνηση με την "παρέμβαση" της προσπαθεί να προστατευτούν τα "μεγάλα" συμφέροντα του εμποροβιομηχανικού τραπεζικού κ.λ.π κεφαλαίου και όχι τα συμφέροντα του συνεταιρισμού και του αγρότη. Τη θέση του αυτή το ΠΑ.ΣΟ.Κ. τη δικαιολόγησε αναλύοντας τα παρακάτω σημεία του νομοσχεδίου¹³.

- Στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στο σημείο που αναφέρεται ότι «Γεωργικός Συνεταιρισμός είναι ιδιότυπη εταιρία...» το ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέσο του αντιπρόσωπου αμφισβητεί την εννιά που δίνετε στο συνεταιρισμό για ιδιότυπος εταιρεία, διότι θεωρεί ότι η φράση αυτή αμφισβητείτε νομικά και είναι απρόσφορη και ανεπιτυχής. Πιστεύει ότι η φράση αυτή στο μέλλον θα αποτελέσει αντικείμενο παρερμηνειών. Στο ίδιο άρθρο στο σημείο που αναφέρεται η φράση «εξύψωση του κοινωνικού επιπέδου» θεωρεί ότι δεν αρμόζει στην τότε εποχή διότι δεν υπάρχουν κοινωνικές τάξεις και πρέπει να διαγράφει.

- Στο ίδιο άρθρο 1 που αναφέρεται στο ότι ο στο συνεταιρισμούς συμμετέχουν άνθρωποι που «κατά κύριο ή δευτερεύον επάγγελμα» ασχολούνται με την γεωργία. Θεωρεί το κόμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι πολύς κόσμος ασχολείται με τη γεωργία και με το νομοσχέδιο αυτό δεν διασφαλίζεται το αγροτικό επάγγελμα και ότι ο συνεταιρισμός θα φύγει από τα χέρια των γεωργών. Θα πρέπει να συμμετέχουν στο συνεταιρισμό εκείνη που ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με τη γεωργία και εκείνη που ασκούν επαγγέλματα βοηθητικά προς τη γεωργία (όπως: ξυλουργοί, παντοπώλες κ.τ.λ.). Ότι το κράτος ενισχύει με τις

.....
13. Χαράλαμπος Ατματζίδης (εισηγητής ΠΑ.ΣΟ.Κ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΕΖ', 12 Φεβρουαρίου 1979, σελ.2407.

διάφορες παροχές τους συνεταιρισμούς και είναι άδικο να απολαμβάνουν και πρόσωπα που δεν ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με την γεωργία.

- Στο άρθρο 2 παράγραφο 5 πιστεύει το κόμμα της αξιωματικής αντιπολιτεύσεις ότι η Κυβέρνηση έχει πρόθεση να κομματικοποίηση τους συνεταιρισμούς γιατί στο άρθρο αυτό η Ν.Δ. θεσμοθετεί την μεταβολή των Γεωργικών Συνεταιρισμών σε όργανα εφαρμογής κρατικής πολιτικής που εύκολα γίνεται και κομματική πολιτική¹⁴.

- Η διάταξη άρθρο 18 που αναφέρεται στην εισαγωγή των προαιρετικών μερίδων για αυτοχρηματοδότηση του συνεταιρισμού το κόμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέσω των αντιπρόσωπων του στη βουλή πιστεύει ότι αυτές οι προαιρετικές μερίδες δεν θα λύσουν το χρηματικό πρόβλημα του συνεταιρισμού ούτε μέρος της λειτουργίας του. Κατηγορώντας την Κυβέρνηση ότι με το άρθρο αυτό κινδυνεύουν οι συνεταιρισμοί να γίνουν υποχείριο των οποιαδήποτε οικονομικά ισχυρών που μπορούν να διαθέσουν χρήματα για απόκτηση προαιρετικών μεριδίων.

- Στο άρθρο 19 που αναφέρεται στο ότι «Η ευθύνη εξακολουθεί και μετά την απώλεια της ιδιότητας του μέλους και μέχρι την πάροδο διαιτίας» πιστεύει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι δημιουργείται μια αδικία στο γεγονός ότι εάν ένας εισέλθει στο συνεταιρισμό μεταγενέστερα από την ίδρυση, θα αναλάβει όλες τις ευθύνες που προϋπήρχαν και να εξέλθει πριν την διάλυση όποτε και να έχει υποχρέωση για μια ακόμα διαιτία. Επίσης στο ίδιο άρθρο δεν αναφέρεται το "γεγονός" αυτό που μετά την πάροδο της διαιτίας θα απαλλάξει από την ευθύνη τον συνεταιίρο που αποχωρεί και δημιουργεί κίνδυνους "άσκησης αγωγής"¹⁵.

.....

14. Χαράλαμπος Ατματζίδης, ό.π.,σελ 2408.

15.Ιωάννης Σκουλαρίκης (εισηγητής ΠΑ.ΣΟ.Κ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΕΖ', 12 Φεβρουαρίου 1979, σελ.2423-30.

- Στο άρθρο 21 ο εισηγητής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το θεωρεί σημαντικό διότι εντάσσεται στο πλέγμα των διατάξεων εκείνων του παρόντος νομοσχεδίου που αλλοιώνουν την έννοια του συνεταιρισμού. Η δυνατότητα πολλαπλής ψήφου που εισάγονται με την διάταξη αυτή, θα οδήγησε τον συνεταιρισμό να γίνει υποχείριο των δυνατών, αυτών που θα εισάγουν κεφαλαίο στο συνεταιρισμό και με το άρθρο αυτό θα ασκούν έλεγχο σ' αυτόν. Επίσης στο ίδιο άρθρο δίνοντας την δυνατότητα να αντιπροσωπεύεται στην Γενική Συνέλευση ένας συνεταιίρος από άλλον, θα είναι απαράδεκτο τονίζει ο εκπρόσωπος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. να παρουσιάζετε το φαινόμενο να είναι μέσα στην Γενική Συνέλευση π.χ. 50 άτομα και στο τέλος να υπάρχουν ψήφοι πάνω από 100 ή 150 συνεταιίρων.

- Το άρθρο 23 το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης το θεωρεί απαράδεκτο γιατί σε συνδυασμό με την παράγραφο 3 του άρθρου 25 στην Γενική Συνέλευση θα παρίστανται εκτός από τους επόπτες και οι εκπρόσωποι των συνεταιριστικών οργανώσεων ανώτερου βαθμού των εταιρών ή κοινοπραξιών επαγγελματιών σωματείων στα οποία συμμετέχει ο συνεταιρισμός μετά γνώμης άνευ ψήφου. Όλος αυτός ο άσχετος κόσμος θεωρεί το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι δεν θα αφήνουν να αποφασίζουν οι αγρότες για τα θέματα του συνεταιρισμού αλλά οι "κομισάριοι" και οι επόπτες που θέλει η κυβέρνηση να περάσει την εκάστοτε πολιτική της¹⁶.

2.4 ΘΕΣΕΙΣ Κ.Κ.Ε.

Η Κ.Κ.Ε. στο θέμα του Συνεργατισμού περιοριστικέ μόνο σε σύντομες ανακοινώσεις προς τους αγρότες την εποχή εκείνη. Στο νομοσχέδιο αυτό καταγγέλλει την Ν.Δ. για ανικανότητα και ανεπάρκεια στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του αγροτικού κόσμου και ότι το σχέδιο Νόμου αυτό επιδιώκει τις κομματικές παρεμβάσεις και την κηδεμονεύσει των συνεταιρισμών. Τονίζει μεταξύ άλλων ότι οι «συνεταιρισμοί πρέπει να γίνουν βασικοί φορείς της διαθέσεως των αγροτικών προϊόντων και το Κράτος να αναλάβει την ευθύνη για τη διάθεση αυτής της παραγωγής».¹⁷

16. Ιωάννης Σκουλαρίκης, ό.π.,σελ.2430-35.

17. Κωνσταντίνος Λουλές (εισηγητής Κ.Κ.Ε.), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΕΖ', 12 Φεβρουαρίου 1979, σελ.2421-22.

- Στο άρθρο 1 το Κ.Κ.Ε. μέσω του εισηγητή της στο θέμα αν ο "Συνεταιρισμός είναι ιδιότυπη εταιρεία" κατηγορεί την κυβέρνηση ότι είναι εσφαλμένως ο χαρακτηρισμός αυτός. Διότι πιστεύει ότι ο συνεταιρισμός δεν είναι εταιρεία, γιατί εταιρεία σημαίνει κέρδος. Και οι συνεταιρισμοί δεν έχουν τέτοιο σκοπό. Οι συνεταιρισμοί είναι οικονομική οργάνωση που έχει σαν σκοπό να βοηθήσει το γεωργό να καλυτερέψει την παραγωγή του και να απολαύσει τα πλεονεκτήματα της μεγάλης επιχείρησης, στην παραγωγή, την επεξεργασία και την διάθεση των προϊόντων του.
- Σχετικά με ποιοι πρέπει να είναι μέλη των συνεταιρισμών το Κ.Κ.Ε. θεωρεί λανθασμένοι την διατύπωση "κατ' επάγγελμα" γεωργοί που αναφέρετε στο νομοσχέδιο. Διότι στην Ελλάδα υπάρχουν 225.000 αγροτικές οικογένειες που έχουν από 1 έως 9 στρέμματα και με τον όρο αυτό δεν θα μπορούν να συμμετέχουν αυτοί οι φτωχοί αγρότες. Ενώ παράλληλα υπάρχει ο μεγάλος βιομήχανος επιχειρηματίας, δικηγόρος κ.τ.λ. που μπορεί οι πατεράδες τους να ήταν αγρότες, άρα θα συμμετέχουν στο συνεταιρισμό. Υπάρχει λοιπόν πρόβλημα και χρειάζεται διαφορετική διατύπωση στο νόμο, επικαλείται η πλευρά της αριστεράς.
- Το άρθρο 2 το κόμμα της αριστεράς το θεωρεί ένα από τα σημαντικότερα σημεία του νομοσχεδίου που είναι πέρα για πέρα ανταγροτικό και αντισυνεταιριστικό. Ο πρώτος λόγος είναι γιατί με το άρθρο αυτό μπαίνουν σοβαρότατοι περιορισμοί στη δραστηριότητες των Γεωργικών Συνεταιρισμών. Δεύτερος λόγος γιατί με το άρθρο αυτό γίνονται οι συνεταιρισμοί "τυφλά όργανα" εφαρμογής της ανταγροτικής πολιτικής της κυβέρνησης που είναι η πολιτική της Ε.Ο.Κ.. Και τρίτος λόγος ότι με το άρθρο αυτό ανοίγουν διάπλατα οι πόρτες, για να μπει το μεγάλο κεφαλαίο στους συνεταιρισμούς και μέσω των συνεταιρισμών στην αγροτική οικονομία¹⁸.

.....

18. Κωνσταντίνος Λουλές, ό.π., σελ. 2433-2436.

Κεφάλαιο 3

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 1541/1985

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 1541/1985

Ένα από τα αγροτικά θέματα, όπως το θέμα του συνεταιρισμού είναι από τα μεγαλύτερα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας και σημείο αντιπαράθεσης των πολιτικών κομμάτων της χώρας. Το ευαίσθητο αυτό θέμα που απασχολεί περίπου 7.800 συνεταιρισμούς και πάνω από 3.000.000 έλληνες αγρότες¹⁹ επανήλθε από την τότε κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην βουλή με ένα νέο νομοσχέδιο που κατάθεσε προς ψήφιση ο τότε Υπουργός Γεωργίας ²⁰. Το νομοσχέδιο αυτό κατετέθη στη βουλή στις 7-3-1984, ύστερα από ένα χρόνο κωλυσιεργίας όπως κατηγόρησε η τότε κυβέρνηση την αξιωματική αντιπολίτευση, στις 7-3-1985 επανήλθε το θέμα και στις 20-3-1985 ψήφισαν το νομοσχέδιο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και το Κ.Κ.Ε. Η Νέα Δημοκρατία αποχώρησε από την συνεδρίαση στις 14-3-1985 κατά την διάρκεια ψήφισης του άρθρου 48 δηλώνοντας ότι όταν έρθει στην εξουσία , θα καταργήσει τις διατάξεις που αντιτίθενται στις αρχές της ελευθέριας του Συνεταιρισμού και του Συντάγματος.

3.1 Χαρακτηριστικά και καινοτομίες του Ν 1541/1985

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ακολουθώντας τη βασική αρχή «**ΕΝΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΧΩΡΙΟ**» «**ΜΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΝΟΜΟ**»²¹ παρουσίασε στην βουλή και στον αγροτικό κόσμο ένα νέο νομοσχέδιο για τις συνεταιριστικές οργανώσεις. Το νομοσχέδιο αυτό όμως έφερε την αντιπαράθεση μεταξύ των κομμάτων της βουλής. Κύρια χαρακτηριστικά του νόμου αλλά και της αντιπαράθεσης ήταν:

- Ορίζει τον αναγκαίο για τη σύσταση ενός συνεταιρισμού αριθμό μελών σε 50 αντί των 10 που όριζε ο Ν 921/79, μείωση στα 25 για ειδικού σκοπού και ακόμη παρακάτω στα 25 και 10 αντίστοιχα στις προβληματικές ζώνες ²².

.....

19. Στατιστικά στοιχεία: Υπουργού Γεωργίας Κωνσταντίνου Σημίτη, πρακτικά βουλής σύνοδος Δ' συνεδρίαση Ζ', 7 Μαρτίου 1985 .

20. Υπουργός Γεωργίας Κωνσταντίνος Σημίτης 1985 .

21. Χρήστου Μπασαγιάννη εισηγητής νομοσχεδίου (Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις) πρακτικά βουλής σύνοδος Δ' συνεδρίαση Ζ, 7 Μαρτίου 1985 σελ.5129.

22. Ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός μελών μειώνετε στο ήμισυ, με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και με την σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ. Εξαιρέσεις Ν 1541/1985

- Ότι ορίζει ενιαία συνεταιριστική μερίδα 25.000 δρχ καταβλητέες σε 5 χρόνια και εξαιρετικά 10.000 δρχ έναντι 5.000 ή 2.500 δρχ του Ν 921²³.
- Καθιερώνει την απλή αναλογική με χωριστούς συνδυασμούς ως εκλογικό σύστημα, το οποίο ήταν αδιανόητο για τους Ν 921 και 602.
- Μια συνεταιριστική μερίδα ο κάθε συνέταιρος:
 - Μια ψήφος η κάθε συνεταιριστική μερίδα.
 - Αυτοπρόσωπη η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των συνεταίρων.
- Τίθεται ανώτατο όριο στην συνεταιριστική ευθύνη μέχρι ποσού τριπλάσιου προς τη συνεταιριστική μερίδα²⁴.
- Καθιερώνει τη δυνατότητα «εθελοντικής» εργασίας στα μέλη του.
- Η υποχρεωτική παραμονή στο συνεταιρισμό ανεβαίνει στα 5 χρόνια από 3 που όριζε ο Ν 921/1979.
- Διάκριση των μελών σε τακτικά και ειδικά.

Τακτικά όσοι ενήλικες :

- > Απασχολούνται προσωπικά με το γεωργικό επάγγελμα, κατ' αποκλειστικότητα ή παράλληλα με άλλη δραστηριότητα.
- > Διαθέτουν ιδιοκτήτη ή μισθωμένη γεωργική εκμετάλλευση στην περιφέρεια του συνεταιρισμού.
- > Κατοικούν στο νομό του συνεταιρισμού ή σε γειτονικό νομό.

Ειδικά μέλη γίνονται όσοι ενήλικες είναι μεν ιδιοκτήτες αγροτικής περιούσιας στην περιφέρεια του συνεταιρισμού, αλλά δεν ασχολούνται αυτοπροσώπως και επαγγελματικά με την γεωργία.

.....

23. Δίνει το δικαίωμα στον Υπουργό Γεωργίας να επιτρέπει, με την σύμφωνη γνώμη της ΠΑΣΕΓΕΣ, μείωση του ποσού της συνεταιριστικής μερίδας μέχρι 10.000 δραχμές στις περιπτώσεις αγροτικών συνεταιρισμών ορεινών ή ημιορεινών ή προβληματικών περιοχών ή μικρών νησιών ή συνεταιρισμών δασοκτημόνων. Άρθρο 24 νόμου 1541/1985 .

24. Η συνολική υποχρέωση επιμερίζεται και βαρύνει ισόποσα όλα τα μέλη. Η συνεταιριστική ευθύνη βαρύνει το συνεταίρο και μετά την έξοδο του για χρέη που δημιουργήθηκαν όταν ήταν μέλος του συνεταιρισμού. Αν ο συνεταιρισμός οδηγηθεί σε πτώχευση ή διάλυση, η ευθύνη των μελών παύει μετά παρέλευση έτους από την περάτωση της εκκαθάρισης. Παρατείνεται όμως και πέραν του έτους ,αν στη διάρκεια του ασκηθεί αγωγή κατά του συνεταιρισμού. Τέλος, δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση κατά του συνεταίρου για χρέη του συνεταιρισμού προς τρίτους ή προς το Δημόσιο. Βλέπε : Άρθρο 17 νόμου 1541/1985, Γεώργιος Δασκάλου «Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί» Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, 1992, σελ.217-218.

- Περιορίζονται οι δυνατότητες διάθεσης εκτός συνεταιρισμού των προϊόντων των μελών, ενώ παράλληλα μεγαλώνει η υποχρέωση του συνεταιρισμού γι' απορρόφηση ολόκληρης της παραγωγής των μελών.

3.2 Θέσεις Νέας Δημοκρατίας

Η Ν.Δ. μέσω του εισηγητή της αντιμετώπισε αρνητικά το νομοσχέδιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ., διότι θεωρούσε ότι το νομοσχέδιο αυτό έχει ως στρατηγικό στόχο και σκοπό να ανατρέψει το σύστημα της ελεύθερης αγροτικής οικονομίας και να εισάγει την κολεκτιβοποίηση. Την αντίθεση της αυτή και την θεωρία της για «κολεκτιβοποίηση», το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης το δικαιολόγησε αναλύοντας τα άρθρα του νομοσχεδίου που κατά την γνώμη της οδηγούσαν στην παραπάνω θεωρία.

Αναλυτικότερα η Ν.Δ. θεώρησε ότι:

- Το άρθρο 6 του νομοσχεδίου που αφορά "θέματα σχετικά με κοινή εκμετάλλευση των γαιών στο ι, και τους όρους για την παροχή προσωπικής εργασίας και την παράδοση της γεωργικής παραγωγής στο ιβ" δεν δείχνει σε καμία περίπτωση την ελευθέρια του συνεταιρίζεστε βάση του σχετικού άρθρου του Συντάγματος .
- Στο άρθρο 11 που αναφέρεται ότι "ο συνétairos που θα εγγραφεί στο συνεταιρισμό θα πρέπει να παραμείνει 5 χρόνια", το θεωρεί υποκρισία από πλευράς ΠΑ.ΣΟ.Κ. διότι δεν θα είναι 5 χρόνια αλλά ισόβια η παραμονή εφόσον έξω από τον συνεταιρισμό και μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου δεν θα υπάρχει δυνατότητα επιβίωσης μεμονωμένων αγροτών. Βάση της διατάξεως του άρθρου 20 θα παραχωρήσει το μέλος τη χρήση των χωραφιών του στο συνεταιρισμό, ο συνεταιρισμός στη συνέχεια θα καλλιεργεί , θα δανείζεται, θα προγραμματίζει για λογαριασμό των παραγωγών βραχυπρόθεσμα δάνεια για τις ετήσιες καλλιέργειες και μακροπρόθεσμα για την ανέγερση αποθηκών ή εργοστασίων. Επομένως, θα είναι υποχρεωμένος να υποθηκεύσει τα αγροκτήματα των συνεταιριών οπότε ο συνεταιίρος για να αποχωρήσει θα πρέπει να καταβάλει το ποσό που έχει χρεωθεί αναλόγως το μέλος .
- Στο άρθρο 11 παράγραφος 2 που αναφέρεται στην παροχή προσωπικής εργασίας και στο σημείο όπου ο νομοθέτης λέει για

“εθελοντική” εργασία στο συνεταιρισμό, θεωρεί το κόμμα της Ν.Δ. ότι αφού η γενική συνέλευση είναι αυτή που θα αποφανθεί αν το μέλος θα απαλλαγεί ή όχι από την προσωπική εργασία τότε η λέξη “εθελοντική” έχει προστεθεί για να ρίξει «στάχτη στα μάτια των αφελών²⁵».

- Στην παράγραφο 3 του άρθρου 11 αναφέρεται ότι οι συνέταιροι που δεν θα παραχωρήσουν τη χρήση των γεών τους στον συνεταιρισμό είναι υποχρεωμένοι να παραδίδουν το σύνολο της παραγωγής τους στο συνεταιρισμό. Σε αυτή την παράγραφο το κόμμα της Ν.Δ. θεωρεί ότι εισάγεται ο “καταναγκασμός” και ότι οι αγρότες δεν έχουν το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής να παραδίδουν την παραγωγή τους στο συνεταιρισμό ή στο ιδιωτικό εμπόριο.
- Στο άρθρο 12 εδάφιο α του νομοσχεδίου, αναφέρεται ότι η παραγωγή και η καλλιέργεια περιορίζονται σε ένα είδος ή σε μια ομάδα συναφών προϊόντων, σε ορισμένη ποσότητα και έκταση. Η Ν.Δ. μέσω του εκπρόσωπου της το χαρακτήρισε πρωτάκουστο και για να αιτιολογήσει την άποψη της αυτή ισχυρίστηκε ότι πρώτων εισάγεται ένας πατερναλιστικός προγραμματισμός εκ των άνω και δεύτερων ότι η Διεύθυνση Γεωργίας κάθε νομού θα είναι αυτή που θα ορίζει στον κάθε παραγωγό ή στο συνεταιρισμό ποια ποικιλία και σε πόση έκταση θα παράγει.
- Στο εδάφιο γ του άρθρου 12 αναφέρεται ότι “ο συνεταιρισμός δικαιούται και υποχρεούται να ελέγχει την τήρηση των κανόνων παραγωγής και ποιότητας των προϊόντων”, η Ν.Δ. πιστεύει ότι αυτό είναι το χειρότερο. Κατά την άποψή της ο συνεταιρισμός, σε αυτούς που δεν παραχώρησαν τη χρήση των κινητών και ακίνητων περιουσιακών τους στοιχείων, θα μπορεί να στέλνει το γεωπόνου να παρακολουθεί δήθεν την τήρηση των κανόνων καλλιέργειας και ποιότητας των προϊόντων, θα σημειώνει στο απόρρητο δελτίο ότι δήθεν δεν τηρήθηκαν αυτοί ή εκείνοι οι κανόνες καλλιέργειας και ποιότητας των προϊόντων. Το δελτίο θα αποστέλλεται στο συνεταιρισμό. Όταν λοιπόν ο παραγωγός θα παραδίδει την παραγωγή του, θα συμβουλευέτε ο εκτιμητής το δελτίο του γεωπόνου και τότε θα χαρακτηρίζει ποσοστό ένα 20% ή 30% της παραγωγής την πρώτη χρόνια την δεύτερη χρόνια άλλο ένα τέτοιο ποσοστό και έτσι τον τρίτο χρόνο θα αναγκασθεί ο αγρότης να συμμορφωθεί με την διάταξη του άρθρου 20 και να παραχωρήσει

.....

25. Δημητριος Χατζηδημητρίου (εισηγητή Νέας Δημοκρατία), ομιλία στις 7 Μαρτίου 1985. βλ.επε ενδεικτικά: πρακτικά βουλής συνεδρίαση Ζ' σελ. 1532.

τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά του στοιχεία στο συνεταιρισμό, αφού δεν θα μπορεί να σταθεί αλλιώς ως ανεξάρτητος παραγωγός. "Θα υπάρχει μια άνευ προηγούμενου αστυνόμευση του γεωργικού επαγγέλματος" ²⁶ όπως χαρακτήρισε ο εκπρόσωπος της Ν.Δ. εδάφιο γ' του άρθρου 12.

- Στο άρθρο 18 το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης θεωρεί ότι ο μικροϊδιοκτήτης αγρότης μετασχηματίζεται σε ανειδίκευτο εργάτη και μάλιστα κάτω από τον ανειδίκευτου εργάτη επειδή η σχέση εργασίας εργοδότη – συνεταιρισμού και αγρότη – εργάτη δεν είναι σχέση εξαρτημένης εργασίας. Συνεπώς τα πλεονεκτήματα που έχει ο κοινός ανειδίκευτος εργάτης βάσει της εργατικής νομοθεσίας δεν θα τα έχει καν ο συνétairos εργάτης. Κατηγορεί έτσι την κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι γυρίζει το δείκτη του ημερολόγιου 75 χρόνια πίσω στο 1910, όταν τα τότε εκατομμύρια των ελλήνων κολίγων και ακτημόνων ξεσηκώθηκαν εναντίον της τότε εξουσίας, για να γίνουν κολίγοι μικροϊδιοκτήτες ²⁷.
- Στα άρθρα 37, 38, και 39 γίνεται λόγος για το επόμενο καθαρό εισόδημα μετά την πληρωμή από τον συνεταιρισμό όλων των δαπανών των καλλιεργειών μισθών κλπ., ποσοστό 10% θα παρακρατείτε ως αποθεματικό κεφαλαίο και το υπόλοιπο πρέπει να διανεμηθεί στους συνεταιίρους. Αλλά το άρθρο 37 λέει ότι αν υπάρχουν ζημιές προηγούμενων ετών τότε είναι δυνατόν να πληρωθούν αυτές οι ζημιές από το επόμενο καθαρό εισόδημα. Συνεπώς, σε αυτή την περίπτωση αυτό που μένει για τους αγρότες-παραγωγούς είναι το μεροκάματο και το ενοίκιο, που και αυτό μετά από 5-6 χρόνια θα μειώνετε και στο τέλος υποστηρίζει η Ν.Δ. αυτό που θα μείνει στους αγρότες θα είναι μόνο το μεροκάματο του ανειδίκευτου εργάτη.

.....

26. Δημήτριος Χατζηδημητρίου (εισηγητή Νέας Δημοκρατία) ομιλία πρακτικά βουλής σύννοδος Δ' συνεδρίαση Ζ', στις 7 Μαρτίου 1985.σελ. 1533

27. Στο ίδιο σελ.1534.

3.3 Θέσεις Κ.Κ.Ε.

Η θέση του κόμματος της αριστεράς στο νομοσχέδιο ήταν αρνητική, όπως και της Νέας Δημοκρατίας, βασισμένη όμως σε διαφορετικές αιτιολογίες. Το Κ.Κ.Ε. μέσω των εκπροσώπων του στην βουλή καταψήφισε το νομοσχέδιο κρίνοντας το ως αντιδημοκρατικό και αντιαγροτικό. Παίρνοντας όμως θέση διαφορετική από τη Ν.Δ. καταδίκασε την άποψη της προηγούμενης για "κολεκτιβοποίηση" και αντιπαράθεσε στη βουλή τα παρακάτω επιχειρήματα για να αιτιολογήσει την άποψη της.

- Στο άρθρο 16 που αναφέρεται στο "ποσό της συνεταιριστικής μερίδας" το κόμμα της αριστεράς έφερε πολλές αντιρρήσεις. Θεώρησε το κατώτερο πόσο των 25.000 δρχ. πάρα πολύ υψηλό σύμφωνα με τα τότε έσοδα της πλειοψηφίας των αγροτών. Δικαιολογώντας την άποψη της αυτή αντιπαράθεσε το γεγονός ότι το πόσο των 3.000 ή 4.000 δρχ. που ίσχυε μέχρι εκείνη την περίοδο δεν έχει εξοφληθεί από τα μέλη των συνεταιρισμών. Ο εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε. στην βουλή απορεί λέγοντας «πώς θα βάλουμε τους αγρότες να πληρώσουν 25.000 δρχ; ²⁸».

- Στο άρθρο 21 που αναφέρεται για "κατάργηση του δικαιώματος των 3 ψήφων για τον κάθε αγρότη", το κόμμα της αριστεράς συμφώνησε και το θεώρησε "καλό". Αλλά στο δικαίωμα που δίνει ο νόμος να γράφει ο καθένας στο συνεταιρισμό όχι μόνο τον εαυτό του αλλά και τη γυναίκα του και τα παιδιά του το Κ.Κ.Ε. είναι αντίθετο διότι πιστεύει ότι ένας φτωχός αγρότης δεν θα μπορέσει να γράψει περισσότερα μέλη, επειδή δεν θα μπορεί να πληρώσει τα ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε μέλος. Ενώ ο πλούσιος θα μπορέσει να το κάνει. Κατά συνέπεια ο πλούσιος θα είναι αυτός που θα έχει την πλειοψηφία στον συνεταιρισμό αν και καταργείται το δικαίωμα 3 ψήφων δίνεται το δικαίωμα στους πλούσιους για 4,5..ψηφους.

- Αντιδημοκρατική διάταξη θεωρεί το κόμμα του Κ.Κ.Ε. κι αυτήν που ορίζει το πώς παίρνονται οι αποφάσεις από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το κόμμα της αριστεράς δικαιολογεί την άποψη αυτή παραθέτοντας ένα παράδειγμα στη βουλή. Οι αποφάσεις παίρνονται με απόλυτη πλειοψηφία αλλά όχι των παρόντων. Δηλαδή αν το συμβούλιο αποτελείται από 21 μέλη και δεν παρευρεθούν 21 τότε δεν παίρνεται απόφαση ή αν οι 10 συμφωνούν και οι 10 δεν συμφωνούν δεν παίρνεται απόφαση. Απόφαση παίρνεται μόνο αν παρευρεθούν και τα 21 μέλη και οι 11 συμφωνούν.

.....
28. Κωνσταντίνος Λουλές (εκπρόσωπος Κ.Κ.Ε.), κατά την ομιλία του στη βουλή επί της αρχής. Βλέπε: πρακτικά βουλής σύνοδος Δ' συνεδρίαση Ζ 7 Μαρτίου 1985 σελ. 5134.

3.4 Θέσεις ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Η σημαντικότερη αντίδραση απέναντι στο νομοσχέδιο προήλθε από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας θεωρώντας ότι το νομοσχέδιο προσπαθεί να εισάγει την κολεκτιβοποίηση. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. χαρακτήρισε ως ένα κινδυνολογικό σύνθημα την άποψη αυτή της αξιωματικής αντιπολίτευσης και θεώρησε ότι, α) όταν το νομοσχέδιο ορίζει ρητά στο άρθρο 20 ότι τα μέλη διατηρούν την κυριότητα των ακίνητων και κινητών περιουσιακών στοιχείων, β) όταν η έννοια του κολχόζ προϋποθέτει κρατική ιδιοκτησία της γης, γ) όταν το νομοσχέδιο προβλέπει ότι ολόκληρη η παραγωγή του κτήματος ανήκει στο δικαιούχο συνεταιίρο, δ) όταν το τμήμα που εισπράττει ο συνεταιρισμός από την πώληση της παραγωγής του συνεταιίρου αποδίδεται εξ ολοκλήρου στο δικαιούχο συνεταιίρο, ε) όταν ακόμα και σε κοινές καλλιέργειες ο κάθε συνεταιίρος δικαιούται το τμήμα του τμήματος που αναλογεί στη δική του αποκλειστικά έκταση χωρίς κανένα δικαίωμα των άλλων συνεταιίρων πάνω σ' αυτό, όταν λοιπόν συμβαίνουν όλα αυτά δεν μπορεί η Ν.Δ. να μιλάει για κολχοζοποίηση ή για κολεκτιβοποίηση.

Στην άποψη ότι το νομοσχέδιο είναι αντισυνταγματικό, επειδή αντιτίθεται στην ελευθέρια του συνεταιρίζεσαι, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. με τον τότε Υπουργό Γεωργίας (Κ. Σημίτης) αντιπαρέρχεται στην άποψη αυτή δηλώνοντας πως η ελευθερία του συνεταιρίζεσαι είναι μια ελευθερία η οποία ισχύει για τα σωματεία και για τα συνδικαλιστικά όργανα, δεν ισχύει όμως για τους συνεταιρισμούς και υποδεικνύει σε αυτούς που έχουν αντίθετη άποψη να ανατρέξουν στα εγχειρίδια του Συνταγματικού Δικαίου. Το σύνταγμα λέει ότι οι γεωργικοί συνεταιρισμοί πρέπει να αυτοδιοικούνται κατά τους όρους του νόμου ,τελούν υπό την προστασία και εποπτεία του κράτους που είναι υποχρεωμένο να μεριμνά για την ανάπτυξη τους ²⁹. Το νομοσχέδιο λοιπόν αυτό δημιουργεί το πλαίσιο μέσα από το οποίο το κράτος θα καθορίζει και θα εξασφαλίζει την ανάπτυξη του συνεταιρισμού.

Στην αντίδραση, που προκάλεσε η διάρκεια των 5 χρόνων παραμονής στο συνεταιρισμό που ορίζει ο Ν 1541, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ισχυρίζεται πως και στον νόμο της Νέας Δημοκρατίας υπήρχε περιορισμός, οριζόταν στα 3 χρόνια, άρα δεν υπάρχει κατάργηση της ελευθερίας εισόδου και εξόδου αφού το καθεστώς είναι υφιστάμενο ³⁰.

.....

29. Άρθρο 12 του Συντάγματος διάταξη για τους Συνεταιρισμούς.

30. Νόμος 921/1979 « Περὶ Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν »

Στο επιχείρημα ότι αν κάποιος αγρότης δεν παραχωρήσει την χρήση των γεών του στον συνεταιρισμό και παίρνει επιδοτήσεις είναι αναγκασμένος να παραδώσει όλη την παραγωγή του στο συνεταιρισμό, το ΠΑ.ΣΟ.Κ. αντιδρά λέγοντας ότι αν το μέλος δεν συμμετέχει στην προσπάθεια και δίδει τα καλά στον έμπορα και τα σκάρτα στο συνεταιρισμό πως θα αναπτυχθεί τότε ο συνεταιρισμός; Όσο αφορά αγρότες που δε συμμετέχουν στο συνεταιρισμό, στην Πολιτεία υπάρχουν τέτοιες ενισχύσεις ώστε να μπορούν να συντηρηθούν.

Στο θέμα της συνεταιριστικής μερίδας και στην αντίδραση των κομμάτων της βουλής, κυρίως του Κ.Κ.Ε., ότι το πόσο των 25.000 δρχ. είναι πάρα πολύ υψηλό και αβάστακτο για τους αγρότες, το Π.Α.ΣΟ.Κ. πιστεύει ότι είναι σε θέση να πληρώσει ο έλληνας αγρότης αφού το πόσο αυτό θα βοηθήσει στην ανάπτυξη του συνεταιρισμού και κατά συνέπεια τον ίδιο τον έλληνα αγρότη μέλος του συνεταιρισμού.

3.5 Κριτικές επισημάνσεις επί των κομματικών θέσεων

Εξετάζοντας τα παραπάνω είναι εύκολο να εννοηθεί ότι το θέμα του συνεταιρισμού είναι τόσο περίπλοκο και ευαίσθητο ώστε ένα σχέδιο νόμου θα πρέπει να χρίζει ιδιαίτερης προσοχής, εφόσον απασχολεί ένα μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού της χώρας. Με το νομοσχέδιο 1451/1985 η τότε κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. προσπάθησε να δώσει λύση στα προβλήματα που παρουσίασε ο νόμος 921 αλλά βρήκε απέναντι του την δυσπιστία από πλευράς των κομμάτων της αξιωματικής αντιπολίτευσης .

Η κομματική διαμάχη της βουλής επί του Ν 1541 μεταφέρθηκε στο συνεταιριστικό χώρο. Ο νόμος αυτός είχε πολλά μειονεκτήματα και δημιούργησε ένα ρεύμα αμφισβήτησης. Δυστυχώς δεν ήταν τόσο δυνατό ώστε να καταφέρει να κατανηφιστεί το νομοσχέδιο.

Σύμφωνα με τις απόψεις και τις ομολογίες ανθρώπων, που ασχολούνται με τον συνεταιρισμό, διατυπώνεται η άποψη ότι με το νόμο αυτό ο νομοθέτης επέμεινε στην εξωτερική εμφάνιση, στο μοντέλο και λιγότερο στις ανάγκες της ελληνικής πραγματικότητας . Δεν έγινε προσπάθεια να υποβοηθήσει την εκδήλωση και τον πολλαπλασιασμό του εσωτερικού δυναμισμού και των διάσπαρτων εστιών δημιουργικότητας του γεωργικού πληθυσμού. Δεν έγινε προσπάθεια να φτιαχτεί ένα πλέγμα

γύρω από τον συνεταιρισμό ώστε να μπορέσει να προστατευθεί από τις καινούργιες οικονομικές συνθήκες αλλά μετατρέπει τελικά το συνεταιίρο από υποκείμενο πρωτοβουλιών σε διαχειριζόμενο, σε αντικείμενο μέσα από το νόμο αυτό.

Δυστυχώς, η επιμονή του νομοθέτη σε αναδιάταξη της υφισταμένης δομής των συνεταιρισμών χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα αυτό να γίνει εφικτό και οι αντιθέσεις των άλλων πολιτικών κομμάτων χωρίς να υπάρχει συνεργασία οδήγησε στη πολιτικοποίηση του συνεταιρισμού. Στόχος η κομματική κυριαρχία στον αγροτικό συνεταιριστικό χώρο και η αναγωγή εκλογικών αναμετρήσεων των συνεταιρισμών σε κυρίαρχο θέμα εθνικού επιπέδου ³¹.

Στην συνέχεια θα δούμε ότι ο νόμος αυτός και μετά από μια 5ετία εφαρμογής του βρέθηκε στο εκτελεστικό απόσπασμα.

.....
31. Βλέπε σχετικά Γ. Δασκάλου "Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί", Αθήνα :Σύγχρονη Εκδοτική,1992, σελ.248 έως 252.

Κεφάλαιο 4

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 2169/1993

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 2169/1993

Τα προβλήματα που παρουσίασε ο ν.1541/1985 στην ελληνική γεωργία αλλά και οι αδυναμίες του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος οδήγησαν στην αντικατάσταση του με το νόμο 2169/1993 «ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ». Το νομοσχέδιο αυτό κατατεθεί στη βουλή στις 31-8-1993 από τον Υπουργό Γεωργίας της τότε κυβερνήσεως της Νέας Δημοκρατίας. Η ψήφιση του νομοσχεδίου έγινε κατά πλειοψηφία στις 9-9-1993. Το νομοσχέδιο αποτελείται από 56 άρθρα.

4.1 Ορισμός και καινοτομίες του Ν 2169

Η Νέα Δημοκρατία στηριζόμενη στις εξής θεμελιώδεις αρχές την **ελεύθερη συμμετοχή στην αυτοδιοίκηση, αυτοδιαχείριση και στον αυτοέλεγχο** παρουσίασε στην βουλή ένα νέο νομοσχέδιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς³².

Ορισμός: Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές οργανώσεις όλων των βαθμίδων και οι κοινοπραξίες τους είναι εκούσιες ενώσεις προσώπων, οι οποίες επιδιώκουν την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, μέσα από μια κοινή επιχείρηση με ισότιμη συνεργασία και αμοιβαία βοήθεια των μελών της. Είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα.

- Ορίζει για τη σύσταση ενός συνεταιρισμού αριθμό μελών **20** χωρίς δεσμεύσεις ως προς την περιφέρεια.
- Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας δεν μπορεί να είναι μικρότερο των **50.000** δραχμών και ο χρόνος καταβολής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των **3** ετών.
- Στις εκλογές απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία αν είναι παρόντα τα **2/3** τουλάχιστον των μελών. Το **1/5** των μελών των συνεταιριστών, μπορούν να ζητήσουν τη σύγκληση της γενικής συνελεύσεως.

.....
32 Χρήστος Κοσκινάς (Υπουργός Γεωργίας), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ' συνεδρίαση ΜΗ', 1 Σεπτεμβρίου 1993, σελ. 1612

- Η παραμονή στο συνεταιρισμό ορίζεται από το καταστατικό. Σε περίπτωση αποχώρησης υποχρεούται να το δηλώσει ο συνεταιίρος 6 τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.
- Συνίσταται Σώμα Ειδικών Ελεγκτών, το οποίο ασκεί εποπτεία στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και τις εταιρείες τους και παράλληλα θεσμοθετούνται υπέρ του Σώματος αυτού πόροι ικανοί να επιτρέψουν την απρόσκοπτη λειτουργία του.³³
- Κάθε μέλος έχει μια ψήφο και μπορεί να έχει δεύτερη ψήφο εφ' όσον έχει 4 συνεταιριστικές μερίδες.

4.2 Θέσεις Νέας Δημοκρατίας

Η Νέα Δημοκρατία με το νέο αυτό νόμο φιλοδοξεί να καταστήσει τους συνεταιρισμούς όλων των βαθμίδων ανταγωνιστικούς και βιώσιμους, εφάμιλλους των ευρωπαϊκών. Η Νέα Δημοκρατία πιστεύει ότι μεγαλύτερο αίτιο για την κρίση που υπάρχει στο συνεταιρισμό είναι ο κομματισμός, το κομματικό πάθος. Η κυβέρνηση με το σύνθημα **“έξω ο κομματισμός από τους συνεταιρισμούς”**³⁴ φιλοδοξεί όχι μόνο να τους κρατήσει στα πόδια τους αλλά και να τους ωθήσει περαιτέρω, ώστε να αναλάβουν την ιστορική τους ευθύνη της παραγωγής και ευημερίας των συμφερόντων των μελών τους. Βασικοί στόχοι της κυβέρνησης του προτεινομένου νομοσχεδίου είναι η εξυγίανση, και η ανάπτυξη των συνεταιρισμών, ώστε να καταστούν ανταγωνιστικοί σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

.....

33. Η εποπτεία του Κράτους στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, κοινοπραξίες και εταιρείες τους ασκείται από Σώμα Ειδικών Ελεγκτών, η σύνθεση και η λειτουργία του οποίου καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας εντός τετράμηνου από της ισχύος του παρόντος. Οι ελεγκτές έχουν την αρμοδιότητα και την υποχρέωση να αποστέλλουν στην αρμοδία εισαγγελική αρχή το πόρισμα ή την έκθεση του έλεγχου που διενέργησαν, εφόσον από αυτό προκύπτει ότι έχουν συντελεστεί πράξεις τιμωρούμενες από το Ποινικό Κώδικα. **Βλέπε σχετικά:** Διονύσης Μαυρόγιαννης, κείμενα ελληνικού, κοινοτικού και διεθνούς συνεταιριστικού δικαίου και πολιτικής, εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1998, σελ.43,74.

34. βλέπε: Θεοφάνης Δημοσχάκης (εισηγητής Νέας Δημοκρατίας), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΜΑ', 31 Αυγούστου 1993, σελ. 1521

Στην πεποίθηση αυτή βρίσκει απέναντι τα υπόλοιπα κόμματα της βουλής που είναι επιφυλακτικά για τις προθέσεις της. Η Νέα Δημοκρατία μέσω των αντιπρόσωπων της στη βουλή προσπάθησε να πείσει τα υπόλοιπα κόμματα για τις δυνατότητες του νομοσχεδίου αυτού.

Για το δικαίωμα σύστασης αγροτικών συνεταιρισμών 20 μελών, θεωρεί ότι ο αριθμός αυτός είναι μέσα στα πλαίσια της ελληνικής πραγματικότητας και υπερκαλύπτει και τα ευρωπαϊκά όρια όπου ο αριθμός δεν ξεπερνά τα 7 μέλη. Υπάρχουν σήμερα πολλά χωριά μικρά και απομακρυσμένα, που θέλουν να συστήσουν ένα συνεταιρισμό, αλλά δεν έχουν τον αριθμό που χρειάζεται. Με τον αριθμό 20 δίνεται η δυνατότητα και αυτοί να συνεταιριστούν.³⁵

Το κατώτερο όριο της συνεταιριστικής μερίδας των 50.000 δραχμών θα επιτρέψει στους συνεταιρισμούς να αποκτήσουν ικανοποιητικά κεφαλαία που θα τους βοηθήσουν για την περαιτέρω ανάπτυξη τους. Επίσης στην ανάπτυξη του συνεταιρισμού θα βοηθήσει και η δυνατότητα που παρέχεται στον πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό να αποκτήσει ένα συνεταιρισμένο μέλος με περισσότερες της μιας μερίδας, αλλά όχι και ψήφους (που δεν μπορούν να υπερβούν τις δυο εφόσον έχει 4 μερίδες και προβλέπεται από το καταστατικό του συνεταιρισμού). Δίνεται η δυνατότητα στους συνεταιρισμούς, αν καταβληθεί το σύνολο των συνεταιριστικών μεριδίων εντός 2-3 ετών, να συγκεντρώσουν ένα πόσο που μπορεί εκ των πραγμάτων να οδηγήσει στην ίδρυση μιας συνεταιριστικής τράπεζας.

Με το νομοσχέδιο αυτό πιστεύει η Ν.Δ. ότι δίνεται η πλατφόρμα, το νομοθετικό πλαίσιο που θα επιτρέψει στο συνεταιριστικό κίνημα να απαλλαγεί από το κομματισμό. Με το ενιαίο ψηφοδέλτιο που ορίζει το νομοσχέδιο στο άρθρο 23 θα οδηγήσει σε πιο αξιοκρατική ψηφοφορία, ώστε να επιλέγονται οι καλύτεροι, ενώ θα υπάρχει μια ενιαία έκφραση των κοινοτικών και των συνεταιριστικών δυνάμεων σε αντίθεση με την κομματικοποίηση που υπήρχε με τα χωριστά ψηφοδέλτια.³⁶

Σημαντική καινοτομία θεωρεί το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας ότι είναι το σώμα των **Ειδικών Ελεγκτών**, που θα ασκεί την εποπτεία στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις και τις εταιρίες τους. Με το σώμα αυτό σκοπός της κυβέρνησης είναι να υπάρχει γρηγορότερος και αποτελεσματικότερος έλεγχος, να υπάρχει διαφάνεια σε όλες τις ενέργειες του συνεταιρισμού προς όφελος του έλληνα αγρότη και του ίδιου του κινήματος.

.....

35. Στο ίδιο σελ. 1520

36. Παναγιώτη Φωτέα (εκπρόσωπος Νέας Δημοκρατίας), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ' συνεδρίαση ΜΗ', 1 Σεπτεμβρίου 1993, σελ. 160

4.3 ΘΕΣΕΙΣ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν αρνητικό προς το νομοσχέδιο αυτό γιατί θεωρούσε ότι επιχειρείται από πλευρά της κυβέρνησης να συρρικνώσει και να διαλύσει το συνεταιριστικό κίνημα. Πιστεύει η αξιωματική αντιπολίτευση (μέσω του εισηγητή της στην βουλή), ότι η κυβέρνηση δεν έχει σκοπό το κτύπημα του κομματισμού μέσα στους συνεταιρισμούς αλλά νοιάζεται για το "μονοκομματισμό".³⁷ Με το νομοσχέδιο αυτό αλλοιώνονται οι βασικές και ιδεολογικές έννοιες του συνεταιρισμού της ισότητας όπως υποστήριξε το ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Την αντίδραση αυτή στο νομοσχέδιο την δικαιολόγησε αναλύοντας τα άρθρα αυτά που οδηγούν στα παραπάνω αποτελέσματα.

- Στο άρθρο 4 που αναφέρει τους όρους σύστασης ενός συνεταιρισμού θεωρεί ότι θα νοθευτεί η έννοια του συνεταιρισμού. Με το άρθρο (αντί ο συνεταιρισμός να είναι παράγοντας συνεργασίας και ένωσης των αγροτών, για να αντιμετωπίσουν τους ανταγωνιστές τους), θα δημιουργηθεί ανταγωνισμός ανάμεσα στους μικρούς συνεταιρισμούς αφού θα λειτουργούν πολλοί μέσα σε μια μικρή περιοχή. Επίσης η διάταξη αυτή δίνει την δυνατότητα σε βιομηχάνους να πάρουν 10 ή 20 από όλη την Ελλάδα, άσχετους, αγρότες για να στήσουν μια βιομηχανία και να παίρνουν όλες τις επιδοτήσεις και να κάνουν αποσύρσεις σαν συνεταιρισμός. Για τους λόγους αυτούς οι αντιπρόσωποι του ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτρέπουν την Ν.Δ. να καθορίσει στο συνεταιρισμό την περιφέρεια του.

- Μεγάλη ήταν και η αντίδραση της αξιωματικής αντιπολίτευσης για το άρθρο 7 του νομοσχεδίου που αναφέρεται ότι "μέλη αγροτικού συνεταιρισμού, μπορεί να γίνουν ενήλικα φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που κατέχουν εκμεταλλεύσεις..." από την στιγμή που νομικά πρόσωπα μπορούν να έχουν ίσα δικαιώματα, να είναι μέλη του συνεταιρισμού, τότε εισάγετε η νόθευση του συνεταιρισμού. Αυτό που μπορεί να γίνει είναι ότι αν σε ένα μικρό συνεταιρισμό γίνει μέλος ένα νομικό πρόσωπο μια εμπορική εταιρία και αυτός ο συνεταιρισμός κάνει μια συνεταιριστική εταιρία και σε αυτή την εταιρεία έχει το 51% ο συνεταιρισμός και το 49% το νομικό πρόσωπο τότε υπερφαλαγγίζεται ο ίδιος ο συνεταιρισμός³⁸.

.....
37. Βασίλειος Βασιλάκης (εισηγητής ΠΑ.ΣΟ.Κ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΜΑ', 31 Αυγούστου 1993, σελ. 1540.

38. Γεράσιμος Αρσένης (εκπρόσωπος ΠΑ.ΣΟ.Κ.) πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΜΑ', 31 Αυγούστου 1993, σελ. 1581

- Μεγάλη επίσης ήταν και η αντίδραση για τις διατάξεις του άρθρου 23 για το εκλογικό σύστημα. Με τις διατάξεις αυτές-πλειοψηφικό σύστημα- ουσιαστικά καθιερώνετε ένα δικομματικό σύστημα, μόνο δυο παρατάξεις θα μπαίνουν στα διοικητικά συμβούλια, λόγω των κομματικών συσχετισμών. Επομένως ουσιαστικά καταργείται η απλή αναλογική που είχε καθιερώσει το ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Οπότε εάν πραγματικά σκοπός της Ν.Δ. είναι να απαλλάξει τους συνεταιρισμούς από το κομματισμό πρέπει να καθιερώσει απλή αναλογική παντού, στις πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες, τριτοβάθμιες οργανώσεις.

- Αντίδραση στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. προκάλεσαν και τα άρθρα που αφορούσαν τη συγχώνευση μαζί με εκείνα που αφορούσαν την αντιπροσώπευση των συνεταιρισμών σ' ενώσεις (άρθρα 35-40). Πιστεύει ότι δίνονται σοβαρότατα αντικίνητρα στις συγχωνεύσεις και δίνονται σοβαρότατα κίνητρα στη πολυδιάσπαση. Θεωρεί το νομοσχέδιο αντισυνεταιριστικό γιατί με τα άρθρα αυτά εξοπλίζονται αυτοί που θέλουν να χτυπήσουν το συνεταιρισμό, αυτοί που θέλουν να κομματικοποιήσουν το συνεταιρισμό, να οδηγήσουν τις διαδικασίες σε μια πολυδιάσπαση του Συνεταιριστικού Κινήματος και αποδυνάμωση του συνεταιρισμού γενικώς. Θα πρέπει να αφήσει η κυβέρνηση την αναλογικότητα να ισχύει στο νομοσχέδιο διότι δεν μπορεί να έχει άλλη δύναμη αντιπροσώπευσης ο μικρός συνεταιρισμός των 20 μελών και μικρότερη αναλογική δύναμη ο συνεταιρισμός των 200 ή 300 προσώπων.

4.4 Θέσεις Συνασπισμού

Το κόμμα του Συνασπισμού αντιμετώπισε αρνητικά το νομοσχέδιο μέσου του εισηγητή του στην βουλή θεώρησε ότι οδηγεί στο κατακερματισμό, στην πολυδιάσπαση των συνεταιρισμών και σε επίπεδο πρωτοβάθμιων και σε επίπεδο ενώσεων δευτεροβάθμιων οργανώσεων στην αποδυνάμωση των συνεταιρισμών από τα πιο δυναμικά στοιχεία του αγροτικού πληθυσμού που είναι οι νέοι εργαζόμενοι αγρότες, στον έλεγχο τους από μεγαλοαγρότες, ή από διάφορων μορφών επιχειρήσεις του χώρου³⁹. Την άποψη αυτή τη δικαιολόγησε αντιπαραθέτοντας στη βουλή τα παρακάτω επιχειρήματα.

.....

39. Τραϊανός Χατζηδημητρίου (εισηγητής Συνασπισμού) πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΜΑ', 31 Αυγούστου 1993, σελ. 1544

- Το άρθρο 4 που αναφαίρετε στην ίδρυση αγροτικού συνεταιρισμού με την υπογραφή 20 ανθρώπων, οι οποίοι μπορεί να μην είναι από το ίδιο χωριό αλλά να είναι από αλλά χώρια του Νόμου, από διάφορες περιοχές και η δυνατότητα που δίνετε να κατεβεί αυτός ο αριθμός εάν κρίνει σκόπιμο η Διεύθυνση Γεωργίας, πιστεύει ότι οδηγεί με μαθηματική βεβαιότητα σε πολυδημιουργία νέων συνεταιρισμών, και στην πολυδιάσπαση του συνεταιριστικού κινήματος⁴⁰.

- Ο έλεγχος από μεγαλοαγρότες φαίνεται από το άρθρο 13 του νομοσχεδίου στην παράγραφο 4, όπου προβλέπετε η δυνατότητα απόκτησης περισσότερων από μιας συνεταιριστικής μερίδας. Σημαίνει ότι αυτός που θα πάρει περισσότερες από μια συνεταιριστική μερίδα θα έχει μεγαλύτερα δικαιώματα στα κέρδη του συνεταιρισμού. Αλλά και σε συνδυασμό με την παράγραφος 2 στο άρθρο 16 που συνδέεται ευθέως με αυτό που λέγει ότι θα έχει δεύτερη ψήφο εφ' όσον κατέχει τουλάχιστον 4 συνεταιριστικές μερίδες φαίνετε με σαφήνεια η πρόθεση της κυβέρνησης. Ένα φυσικό μέλος μια ψήφος είναι η άποψη του Συνασπισμού αλλιώς θα φτάσουμε σε συνεταιρισμούς που δημιουργούνται με λίγα μέλη, όπου υπάρχει ο ένας, αυτός που μέσω διάφορων τρόπων θα ελέγχει πλήρως το συνεταιρισμό, ή οι λίγοι μεγαλοαγρότες, οι επιτήδειοι η οποίοι θα κάνουν άλλη δουλειά και θα φαίνονται και ως αγρότες.

- Έντονη ήταν η αντίδραση του Συνασπισμού και για το άρθρο 23 του νομοσχεδίου που αναφέρετε στο εκλογικό σύστημα. Η πλειοψηφική μορφή του εκλογικού συστήματος θα λειτουργήσει ως πλήρως κομματικοποιημένο εκλογικό σύστημα. Δεν θα χτυπήσει το κομματισμό θα τον ενισχύσει. Πρόταση του συνασπισμού είναι η καθιέρωση της απλής αναλογικής σε όλες τις βαθμίδες⁴¹.

.....

40. Τραϊανός Χατζηδημητρίου (εισηγητής Συνασπισμού) πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΜΓ', 2 Σεπτεμβρίου 1993, σελ.1628.

41. Στο ίδιο, σελ. 1629

Με τα άρθρα 32,33,34 περί πτώχευσης και γνωρίζοντας ότι αρκετές συνεταιριστικές οργανώσεις έχουν οικονομικό πρόβλημα ώστε η εξυγίανση τους να είναι βασική προϋπόθεση για την περαιτέρω ανάπτυξη τους, θεωρεί ότι με τις διατάξεις αυτές δεν θα μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις υπέρογκες υποχρεώσεις τους και με τις διαδικασίες των άρθρων αυτών θα περάσει η ακίνητη περιουσία στην Α.Τ.Ε.. Οι διατάξεις αυτές αποτελούν υπονόμηση του αναπτυξιακού και οικονομικού ρόλου των συνεταιρισμών και οδηγούν για ακόμη πιο δελεαστική προς ιδιωτικοποίηση της ΑΤΕ με ποιο ενισχυμένο, με ποιο χοντρό χαρτοφυλάκιο⁴².

4.5 Θέσεις ΚΚΕ

Την αντίθεση του προς το νομοσχέδιο εξέφρασε και το κόμμα της αριστεράς. Το Κ.Κ.Ε. θεωρεί ότι το νομοσχέδιο έρχεται να τροποποίηση τον ν 1541 σε ακόμη χειρότερη κατεύθυνση, στην πολιτική που χαράσσεται από την Ε.Ο.Κ.. Επιδιώκει με τις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου να αναδιοργανώσει η κυβέρνηση το συνεταιριστικό κίνημα, στη κατεύθυνση να περάσει αυτό στα χέρια των μεγαλοαγροτών και του ιδιωτικού κεφαλαίου. Με το νομοσχέδιο αυτό παραβιάζονται οι βασικές αρχές δόμησης και λειτουργίας του Συνεταιριστικού κινήματος η εθελοντική συμμετοχή, η δημοκρατική διοίκηση, η ενότητα και η αυτοτέλεια που θα έπρεπε να έχει απέναντι στο κράτος⁴³. Συγκεκριμένα θεωρείται το Κ.Κ.Ε. ότι:

- Με το άρθρο 7 του νομοσχεδίου καταργείται η εθελοντική συμμετοχή, από την στιγμή που οι συνεταιρισμοί είναι ενώσεις προσώπων και όχι ενώσεις εκμεταλλεύσεων ή ενώσεις κεφαλαίων.

.....

42. Τραϊανός Χατζηδημητρίου, ό.π., σελ. 1628

43. Αντώνης Σκυλλάκος (εισηγητής Κ.Κ.Ε.) πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΜΑ', 31 Αυγούστου 1993, σελ. 1549.

Γιατί ένας που ο πατέρας του είναι αγρότης ή οι γιοι των αγροτών που έχουν δικές τους οικογένειες, δεν έχουν το δικαίωμα να είναι μέλη των συνεταιρισμών. Ένα δεύτερο ζήτημα που αφορά την εθελοντική συμμετοχή είναι και το πόσο των 50.000 δραχμών που ορίζει το άρθρο 13 για τη συνεταιριστική μερίδα. Πιστεύει το κόμμα της αριστεράς ότι με το πόσο αυτό αποκλείετε ένα μεγάλο μέρος των αγροτών από το να συνεταιριστούν. Η διάταξη αυτή έρχεται σε αντίθεση με την ελευθέρια του συνεταιρίζεστε και με το Σύνταγμα - επισήμανε ο εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε.⁴⁴.

Με το καθαρά πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα που θέλει να επιβάλει το νομοσχέδιο αυτό σύμφωνα με το άρθρο 23 παραβιάζεται η αρχή της δημοκρατικής διοίκησης ενώ αντίθετα ενισχύεται ο κομματισμός στο συνεταιρισμό. Με την ίδια διάταξη παραβιάζεται η ισότητα των μελών. Από την στιγμή που ο φτωχός και ο μεσαίος αγρότης έχει μια ψήφο, και δυο ψήφους ο μεγαλοαγρότης.

Με το άρθρο 4 που αφορά τον αριθμό των μελών που μπορούν να ιδρύσουν ένα συνεταιρισμό το Κ.Κ.Ε. υποστηρίζει ότι διασπάται η ενότητα του συνεταιρισμού. Με το δικαίωμα που δίνετε να γίνονται και άλλοι συνεταιρισμοί στο ίδιο νομό, με 20 μέλη κινείτε το νομοσχέδιο έτσι ώστε 20 μεγαλοαγρότες να φεύγουν από τον συνεταιρισμό και να κανουν άλλο. Δημιουργώντας συνεταιρισμούς μεγαλοαγροτών με ιδιωτικό κεφαλαίο μέσα.

Με το άρθρο 26 που αναφέρετε στο σώμα των ειδικών εκλεκτών το κόμμα της αριστεράς πιστεύει ότι το άρθρο αυτό καταργεί και περιορίζει την αυτοτέλεια των συνεταιρισμών. Από την στιγμή που το σώμα των ειδικών εκλεκτών θα διορίζεται από την κυβέρνηση και συγκεκριμένα από το Υπουργείο Γεωργίας, φαίνεται ξεκάθαρα -όπως υποστηρίζει το Κ.Κ.Ε. ο έλεγχος που θέλει να ασκεί η κυβέρνηση στο συνεταιρισμό⁴⁵.

.....

44. Αντώνης Σκυλλάκος, ό.π., σελ.1550

45. Στο ίδιο, σελ.1551-1552

Κεφάλαιο 5

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 2810/2000

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ 2810/2000

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. στα πλαίσια του τρίτου κοινοτικού πλαισίου στήριξης και σε εφαρμογή των διατάξεων της "Ανζέντας 2000" παρουσίασε στην βουλή ένα νέο νομοσχέδιο για της "Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις". Το νέο αυτό νομοσχέδιο θα ψηφισθεί στην βουλή και θα γίνει νόμος, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα της Κυβέρνησης με ΦΕΚ Α' στις 6.4.2000 ΥΠ'ΑΡΙΘ. 2810 για τις "Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις".

5.1 Ορισμός και καινοτομίες του Ν 2810/2000

Ορισμός: Η Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση (Α.Σ.Ο) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Οι Α.Σ.Ο. όλων των βαθμίδων είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα.

- Ορίζει για την σύσταση ενός συνεταιρισμού αριθμό μελών τουλάχιστον 7.
- Η συνεταιριστική μερίδα είναι το ελάχιστο χρηματικό πόσο συμμετοχής κάθε μέλους στο κεφαλαίο του συνεταιρισμού. Η αξία και οι προϋπόθεσης καταβολής ορίζονται από το καταστατικό του κάθε συνεταιρισμού.
- Κάθε συνεταίρος έχει 1 ψήφο και το πολύ 3 εφόσον διαθέτει προσθετές μερίδες που μπορεί να ορίζονται από το καταστατικό⁴⁶.

.....

46. «Το καταστατικό μπορεί επικής να προβλέπει τους όρους και τις προϋπόθεσης για την απόκτηση προαιρετικών μεριδίων από τα μέλη τους εργαζόμενους στο συνεταιρισμό και τρίτους...»: βλέπε Ν 2810/2000, άρθρο 8, παράγραφος 3

- Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία αν είναι παρόντα το 1/2 του όλου αριθμού όλων των ψήφων.
- Το καταστατικό ορίζει τους όρους και τις προϋπόθεσης αποχώρησης, διαγραφής, και την ελάχιστη χρονική διάρκεια της παραμονής του συνεταιίρου.

5.2 Θέσεις ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Με το νέο αυτό νομοσχέδιο πιστεύει η Κυβέρνηση ότι εισάγονται νέοι κανόνες λειτουργίας των γεωργικών συνεταιρισμών. Συγκεκριμένα, κύριος στόχος είναι ο εκσυγχρονισμός και η συγχώνευση των συνεταιριστικών οργανώσεων σε νέες δυναμικές μορφές με σύγχρονη δομή και λειτουργία. Ρύθμιση των χρεών των συνεταιριστικών οργανώσεων-αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Σεβασμό στις αρχές του συνεργατισμού, να κατευθύνει με ελεύθερη βούληση τους συνεταιρισμούς σε νέα διοικητικά και ελεγκτικά πρότυπα λειτουργίας⁴⁷.

Πιστεύει η Κυβέρνηση ότι το νέο νομοσχέδιο που παρουσιάζει θα οδηγήσει στην συγχώνευση διότι στις εποχές των μεγάλων αγορών, στις εποχές των ανοιχτών αγορών, μέσα στο νέο περιβάλλον δεν μπορούμε να μιλάμε για πολυδιάσπαση των συνεταιριστικών οργανώσεων, δεν μπορούμε να μιλάμε για το ρόλο αυτών των οργανώσεων στη διεθνή σκηνή. Θεωρεί ότι με το νόμο-πλαίσιο θα ενισχυθούν οι συνεταιρισμοί και θα προάγουν τα προϊόντα τους στις μεγάλες-διεθνή αγορές.

Πιστεύει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ότι με το νομοσχέδιο αυτό δημιουργείτε ένα περιβάλλον δημοκρατικό μέσα στα πλαίσια των συνεταιριστικών αρχών, που είναι η αυτονομία, και η δημοκρατία. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι η ισχυροποίηση της θέσεις της ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ. στηριζόμενη στη συμμετοχή των εργαζόμενων, που θα μπορούν να εκπροσωπούνται στο διοικητικό συμβούλιο της συνεταιριστικής οργανώσεως⁴⁸.

47.Κυβερνητικό πρόγραμμα ΠΑ.ΣΟ.Κ.,2000-2004, σελ.69-70

48.Γεώργιος Ανωμερίτης (εισηγητής ΠΑ.ΣΟ.Κ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Δ', συνεδρίαση ΠΘ', 21 Φεβρουάριου 2000, σελ. 4339.

5.3 Θέσεις Νέας Δημοκρατίας

Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολιτεύσεις αντιμετώπισε αρνητικά την νέα κίνηση της Κυβέρνησης για την δημιουργία ενός νέου νόμου για τους συνεταιρισμούς. Η αντίδραση της Ν.Δ. εστιάζεται κύριος στις προηγούμενες προσπάθειες του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αλλά και στις διατάξεις που διέπουν το νέο νομοσχέδιο. Πολλοί αντιπρόσωποι της Ν.Δ. θεωρούν ότι ο αγροτικός τομέας είναι ο πλέον αποτυχημένος των κυβερνήσεων του ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Θεωρεί επίσης απαράδεκτη την πρόθεση της Κυβέρνησης να "περάσει" ένα νομοσχέδιο ένα περίπου μήνα πριν από τις εθνικές εκλογές. Η Ν.Δ. πιστεύει ότι με της ρυθμίσεις που κάθε φορά κάνουν οι κυβερνήσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. οι αγρότες δεν μπορούν να υπαχθούν σε αυτές και έτσι αναγκάζονται κάθε φορά να κάνουν νέες ρυθμίσεις, δίνοντας φρούδες ελπίδες στο αγροτικό κόσμο, ο οποίος για να λύσει τα προβλήματα του μετακινείται στα αστικά κέντρα και αναζητεί εργασία⁴³.

Με το νέο αυτό νομοσχέδιο και την πολιτική που ασκεί η κυβέρνηση, θα οδηγήσει στην μείωση του εισοδήματος των αγροτών, και στην δημιουργία ορισμένων ανώτερων και ανώτατων διοικητικών θέσεων στους συνεταιρισμούς,- για τα στελέχη του ΠΑ.ΣΟ.Κ.- αδιαφορώντας για τα προβλήματα και της πραγματικές ανάγκες του αγροτικού συνεταιριστικού κόσμου⁴⁹.

Η Ν.Δ. θα καταψηφίσει το νομοσχέδιο τόσο επί της αρχής αλλά και των διατάξεων που διέπουν το νομοσχέδιο, εκδύλοντας τη διαμαρτυρία τους στην αντιαγροτική πολιτική της κυβέρνησης και ειδικότερα στην ανικανότητα της να λύσει τα προβλήματα που αφορούν τους αγροτικούς συνεταιρισμούς⁵⁰.

Το "όχι" της αξιωματικής αντιπολιτεύσεις στο νέο νομοσχέδιο το δικαιολογούν στην βουλή οι αντιπρόσωποι της λέγοντας:

•Όχι στο σχέδιο νόμου, όχι σε μια κυβέρνηση η οποία καταχρεωσε, ξευτέλισε και κατασυκοφάντησε το συνεταιριστικό κίνημα με της πρακτικές της κυρίως την δεκαετία του 1980⁴⁵.

49.Αθανασίου Κονταξή (εισηγητής Ν.Δ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Δ', συνεδρίαση ΜΑ', 21 Φεβρουάριου 2000 σελ. 4332.

50.Σάββα Τσιτουρίδη (εισηγητής Ν.Δ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΠΖ', 17 Φεβρουάριου 2000 σελ. 4270.

- Όχι στην κυβέρνηση η οποία χρησιμοποίησε την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος ως ένα μηχανισμό παρέμβασης σε παιχνίδια για το χρηματιστήριο, τα οποία εξυπηρετούν κομματικές σκοπιμότητες
- Όχι σε μια κυβέρνηση η οποία με τρόπο αντιδεολογικό φέρνει στην βουλή ένα νομοσχέδιο σε προεκλογική περίοδο.
- Όχι στην προσπάθεια που κάνει η κυβέρνηση να κλείσει αναγκαστικά εξημισή χιλιάδες συνεταιρισμούς και ογδόντα ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών, χωρίς να ξεκαθαρίζει πόσες θα μείνουν και τι θα γίνει με το προσωπικό⁵¹.

5.4 Θέσεις Συνασπισμού

Το κόμμα του συνασπισμού αντιτίθεται στο νομοσχέδιο της κυβέρνησης διότι θεωρεί ότι γίνεται απεμπόληση του κοινωνικού χαρακτήρα των συνεταιριστικών οργανώσεων. Δεν αντιμετωπίζει την παρούσα κατάσταση και τα προβλήματα που χαρακτηρίζουν σήμερα το συνεταιριστικό χώρο, όπως το πρόβλημα της υπερχρεώσεως, απλά το σχέδιο νόμου παραπέμπει σε καλένδες. Θεωρεί απαράδεκτη την κίνηση της κυβερνήσεως παραμονές εκλογών να φέρνει στη βουλή ένα νομοσχέδιο για ένα τόσο σοβαρό θέμα που απασχολεί χιλιάδες Έλληνες αγρότες⁵².

Συγκεκριμένα ο Συνασπισμός είναι αντίθετος όσο αφορά στις συγχωνεύσεις των συνεταιρισμών. Πιστεύει ότι η συγχώνευση θα πρέπει να είναι εθελοντική και να επιτυγχάνεται μέσα από θέσπιση ισχυρών και συγκεκριμένων κινήτρων, κάτι το οποίο δεν προβλέπεται στο σχέδιο νόμου της κυβέρνησης. Η θέση του κόμματος είναι ότι πρέπει να θεσμοθετήσουν κίνητρα, ή τουλάχιστον να υπάρξουν στο εθνικό αναπτυξιακό νόμο συγκεκριμένα κίνητρα και όχι να αντιμετωπίζεται το θέμα με προεδρικά διατάγματα⁵³.

51. Σάββα Τσιτουρίδη, ό.π., σελ.4271

52. Ευάγγελος Αποστόλου (εισηγητής Συνασπισμού), πρακτικά βουλής, συνοδός Δ', συνεδρίαση Πθ', 21 Φεβρουαρίου 2000 σελ. 4344.

53. Στο ίδιο, σελ.4273

Ο Συνασπισμός είναι αντίθετος και στη μετατροπή των δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων σε ανώνυμες εταιρίες. Αντίθετα μπορούν να γίνουν ανώνυμες συνεταιριστικές εταιρίες. Διότι εάν δεν υπάρχει ρυθμίσει, πιστεύει ο συνασπισμός, θα οδηγηθούμε στο να ελέγχεται η πλειοψηφία των μετοχών από φορείς, οι οποίοι θα δραστηριοποιούνται παραπλήσια, έχοντας εντελώς αντίθετα συμφέροντα - παρ' ότι επιφανειακά θα φαίνετε ότι υπάρχει ταύτιση συμφερόντων - με αυτά που έχουν οι συνεταιριστικές οργανώσεις. Πρέπει τονίζει ο συνασπισμός να μπει ασφαλιστική δικλείδα για την διασφάλιση του χαρακτήρα των κοινοπραξιών των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

Ένα άλλο θέμα που τόνισε το κόμμα του Συνασπισμού, είναι αυτές οι συνεταιριστικές οργανώσεις η οποίες όχι απλά δεν έχουν σχέση, αλλά αντιμάχονται στις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο του το σχέδιο νόμου αυτού πως θα αντιμετωπισθεί το πρόβλημα αυτό⁵⁴.

5.5 Θέσεις ΔΗ.Κ.ΚΙ.

Το κόμμα του ΔΗ.Κ.ΚΙ. είναι αντίθετο στο νομοσχέδιο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. διότι πιστεύει ότι οδηγείτε στη πλήρη κατάργηση του συνεταιριστικού κινήματος, του πνεύματος του συνεταιρίζεστε, όπως υπάρχει στη διεθνή συνεταιριστική αντίληψη περί αυτοέποπτειας, αυτοελέγχου και αυτόργανωσης του συνεταιριστικού κινήματος. Πιστεύει το ΔΗ.Κ.ΚΙ. ότι οι συνεταιριστικές οργανώσεις έχουν μετατραπεί από οργανώσεις των παραγωγών σε εμπορικές οργανώσεις, εποπτεύουσες οργανώσεις σε τοπικό επίπεδο κάποιων μηχανισμών. Το νομοσχέδιο αυτό συντηρεί και ενισχύει την κατάσταση αυτή.

Πηγαίνοντας στα άρθρα 1,5,32 πιστεύει το ΔΗ.Κ.ΚΙ. ότι θα καταλαβαίνουμε την λογική της ιδιωτικοποίησης, που διέπει σήμερα τη φιλοσοφία της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και της αγοράς γενικότερα, θα οδηγήσει εκ των πραγμάτων η κυβέρνηση με το νομοσχέδιο αυτό στην πλήρη κατάργηση της συνεταιριστικής αντίληψης⁵⁵.

.....

54. Ευάγγελος Αποστόλου, ό.π., σελ 4273.

55. Γεώργιος Ρόκος (εισηγητής ΔΗ.Κ.ΚΙ.), πρακτικά βουλής, συνοδός Δ', συνεδρίαση Πθ', 21 Φεβρουάριου 2000 σελ. 4345.

Εθελουφλεί λέγοντας ότι με το ενιαίο ψηφοδέλτιο θα μπορέσει να ξεπεράσει την "αρρώστια" του κομματικού έλεγχου. Έρχεται όμως στα άρθρα του νομοσχεδίου αυτού και μιλά για πριμοδότηση παραταξιακών χώρων στη Δ.Α.Σ.Ε., Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε. κλπ., δημιουργώντας η ίδια από την αρχή την αίσθηση ότι δεν είναι διατεθειμένοι στην ουσία να κάμψει αυτήν την αντίληψη του κομματικού έλεγχου του συνεταιριστικού κινήματος.

Θεωρεί δεδομένα αρνητικά του συνεταιριστικού κινήματος τις αλόγιστες και παράλογες προσλήψεις που γίνονται στις συνεταιριστικές οργανώσεις, έχοντας δημιουργήσει υπέρογκα έξοδα και έχουν φέρει σε οικονομική κρίση όλους τους συνεταιρισμούς όπως επίσης και την λίπη πληροφόρηση που υπάρχει στους αγρότες, μια αντίληψη πελατειακής σχέσης που επιβεβαιώνεται και στα άρθρα του νομοσχεδίου αυτού⁵⁶.

5.6 Θέσεις Κ.Κ.Ε.

Το κόμμα της αριστεράς θεωρεί ότι αυτός ο νόμος –πλαίσιο, δεν μπορεί να λύσει τα προβλήματα των συνεταιρισμών και της αγροτικής οικονομίας. Ο νόμος αυτός είναι εναρμονισμένος -τονίζει ο εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε.- με τη γενικότερη πολιτική, τόσο αυτή που απορρέει από την "Ανζεντα 2000" που ήδη έχει αποφασίσει για την επόμενη εξαετία τι θα ισχύσει στο αγροτικό χώρο. Αλλά και οι κατευθύνσεις που δίνει ο οργανισμός του Παγκόσμιου Εμπορίου. Σε μια κατεύθυνση που τα πράγματα θα είναι πολύ χειρότερα για τους μικρομεσαίους αγρότες⁵⁷.

Θεωρεί το κόμμα της αριστεράς ότι με το νομοσχέδιο αυτό δεν μπορούμε να μιλάμε για συγχωνεύσεις. Όπως προβλέπει το άρθρο 21 παράγραφος 5 το να υποθηκευτούν έναντι χρεών ενός συνεταιρισμού, και τα περιουσιακά στοιχεία του αλλού συνεταιρισμού που συγχωνεύετε μ' αυτόν και δεν χρωστά στην Αγροτική Τράπεζα ποιος θα πάει να βάλει τη δική του περιουσία υποθήκη έναντι ενός αλλού, που χρωστάει για να κάνουν συνεταιρισμό; Και σε συνδυασμό με το άρθρο 3 που προβλέπει

.....

56. Γεώργιος Ρόκος, ό.π., σελ.4345-4346.

57.Ευάγγελος Μπούτας (εισηγητής Κ.Κ.Ε.), πρακτικά βουλής, συνοδός Δ', συνεδρίαση Πθ', 21 Φεβρουάριου 2000 σελ. 4343.

εφτά μέλη και ένας συνεταιρισμός. Δεν μιλάμε λοιπόν για συγχώνευση αλλά για πολυδιάσπαση των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Με το άρθρο 27 τον κυρίαρχο ρόλο πλέον στις Ενώσεις Συνεταιρισμών, στην ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ. και σε άλλες κλαδικές οργανώσεις θα τον έχουν οι πλούσιοι συνεταιρισμοί, αφού τους δίνει το νομοσχέδιο τη δυνατότητα να έχουν μέχρι πέντε ψήφους. Δεν διασφαλίζει το νομοσχέδιο αυτό τη δημοκρατική αρχή της ίσης εκπροσώπησης.

Με το άρθρο 33 παράγραφος 1 αναφέρεται ότι τα μέλη της ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ. μπορούν να γίνουν εταιρίες που θα δημιουργούν οι αγρότες και οι συνεταιρισμοί, μαζί με το ιδιωτικό κεφαλαίο. Δεν αποκλείεται τονίζει ο εκπρόσωπος του Κ.Κ.Ε.- να δούμε το φαινόμενο να είναι πρόεδρος της ΠΑ.ΣΕ.ΓΕ.Σ. κάποιος βιομήχανος. Με το νομοσχέδιο αυτό θα οδηγηθούμε πιστεύει το Κ.Κ.Ε. στη πλήρη διαλύσει των συνεταιρισμών⁵⁸.

58. Ευάγγελος Μπούτας (εισηγητής Κ.Κ.Ε.), πρακτικά βουλής, συνοδός Γ', συνεδρίαση ΠΖ', 17 Φεβρουάριου 2000 σελ. 4266-4267.

Συμπεράσματα

Μετά την ανάλυση των νομοσχεδίων που κατά καιρούς σημάδεψαν το συνεταιρισμό στην Ελλάδα από τα πρώτα βήματα του (1911) έως και σήμερα (2004), θα μπορούσε να διαπιστώσει κανείς ότι ένα στήριγμα της αγροτικής οικονομίας επί δεκαετίες ένας σπουδαίος ιστορικός θεσμός "μαράζωσε". Τα αιτία που οδήγησαν στην κατάσταση αυτή είναι ποικίλα όπως :

- Η πολιτική των διάφορων κυβερνήσεων στον τομέα των συνεταιρισμών.
- Οι παρεμβάσεις και η κομματική επικυριαρχία στο αγροτικό συνεταιρισμό όλων κομματικών ιδεολογιών.
- Η κακή οργάνωση, η κακοδιαχείριση μέσα από τους συνεταιρισμούς.
- Η στάση των Ευρωπαϊκών Οργανισμών στο θεσμό του συνεταιρισμού.
- Η έλλειψη συνεταιριστικής παιδείας.
- Οι σχέσεις αμοιβαίας ωφέλειας με τη Αγροτική Τράπεζα.

Ψάχνοντας κανείς θα μπορούσε να βρει πολλά και διάφορα αιτία που οδήγησαν τους συνεταιρισμούς στο κατήφορο. Ακόμα και οι διάφορες νομοθετικές ρύθμισης που έγιναν, οι θέσεις των κομμάτων καταλαμβάνονταν από το κομματικό πάθος και από την κυριαρχία που επιθυμούσαν να έχουν στους αγροτικούς συνεταιρισμούς.

Το ερώτημα όμως τώρα είναι τι πρέπει να γίνει;. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό την έχουν δώσει τα ίδια τα κόμματα μέσα από τα προεκλογικά προγράμματα τους, το θέμα είναι αν θα μπορέσουν να τα εφαρμόσουν.

- Η προώθηση της ιδέας του συνεργατισμού με τη λειτουργία ενός σύγχρονου και σταθερού νομοθετικού πλαισίου.
- Η στήριξη της προσπάθειας των συνεταιριστικών οργανώσεων για την εξυγίανση και την οικονομικά αυτοδύναμη παρουσία τους.
- Η στελέχωση τους με έμπειρο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό.
- **Η απελευθέρωση από κάθε κομματική παρέμβαση.**⁵⁹

.....
59. βλέπε: Προεκλογικά προγράμματα 2000-2004, ΠΑ.ΣΟ.Κ., Νέας Δημοκρατίας, Συνασπισμός, Κ.Κ.Ε.

Βιβλιογραφία

Βιβλιογραφία

Καπογιάννης Δ.(2000). «Αγροτικοί συνεταιρισμοί», στο "Η Ελλάδα τον εικοστό αιώνα", Εκδόσεις Καθημερινή, τόμος ΚΗ', Αθήνα.

Κλήμη Α.(2001).«Η πολιτική οργάνωση του αγροτικού χώρου στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1922-1936», στο "Ιστορικά: Αγροτικοί συνεταιρισμοί", Εκδόσεις Ελευθεροτυπία, τεύχος 103, Αθήνα.

Μαυρέας Κ.(1993).«Η πολιτική οργάνωση του αγροτικού χώρου στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1922-1936», στο "Νεοελληνική κοινωνία ιστορικές και κριτικές προσεγγίσεις", Εκδόσεις Κριτική, τεύχη Πολιτικής Οικονομίας, Ειδική Έκδοση 2, Αθήνα.

Κολυμβά Ν., Γαμβρούλη Δ., Σώφρονα Α.(2001).«Από το 1946 ως τις μέρες μας», στο "Ιστορικά: Αγροτικοί συνεταιρισμοί", Εκδόσεις Ελευθεροτυπία, τεύχος 103, Αθήνα.

Δασκάλου Γ.(1992)«Αστικοί και γεωργικοί συνεταιρισμοί», Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα.

Μαριάδης Σ.(1997). «Συνεταιρισμοί Ιστορία-Φιλοσοφία-Αποστολή.», Εκδόσεις Μαριάδης, Θεσσαλονίκη.

Μαυρόγιαννης Δ., Κασσαβέτης Δ., Τσουραμάνης Χ.(1998). «Κείμενα ελληνικού, κοινωνικού και διεθνούς συνεταιριστικού δικαίου και πολιτικής», Εκδόσεις Σακκούλα Αντ., Αθήνα.

Πρακτικά Βουλής από 15-1-1979 έως 12-6-1979 συζήτηση νομοσχεδίου «περί συνεταιρισμών».

Πρακτικά βουλής από 7-3-1984 έως 7-3-1985, συζήτηση νομοσχεδίου για τις «συνεταιριστικές οργανώσεις».

Πρακτικά βουλής από 31-8-1993 έως 9-9-1993, συζήτηση νομοσχεδίου για τις «αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις».

Πρακτικά βουλής από 15-1-2000 έως 6-4-2000, συζήτηση νομοσχεδίου για τις «αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις».

Κυβερνητικό πρόγραμμα ΠΑ.ΣΟ.Κ.(2000-2001).«Οι Προτάσεις μας, οι Δεσμεύσεις μας».

Κυβερνητικό πρόγραμμα Νέας Δημοκρατίας.(2003). «πρόγραμμα για την αγροτική ανάπτυξη».